

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА "ОБЛІК І АУДИТ"

галузь знань: 07 "Управління та адміністрування"

спеціальність: 071 "Облік і оподаткування"

Форма навчання: заочна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему:

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАННЯ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ОСНОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА ТА ПОБУДОВА СИСТЕМИ ЇХ ОБЛІКУ У ВИРОБНИЧО-
КОМЕРЦІЙНІЙ ФІРМІ «ДІАМАНТ-ВКФ» У ВИГЛЯДІ ТОВАРИСТВА З
ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

здобувача: Лісового Олексія Володимировича _____

Науковий керівник: к.е.н., доцент Бірюк О.Г. _____

Робота допущена до захисту перед екзаменаційною
комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

В.о. завідувача кафедри: д.е.н., доцент Цятковська О.В. _____

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 61 сторінку, 8 таблиць, 3 рисунків, список використаних джерел з 30 найменувань, 4 додатки.

«Особливості визнання доходів і витрат основної діяльності підприємства та побудова системи їх обліку у Виробничо-комерційній фірмі «Діамант-ВКФ» у вигляді товариства з обмеженою відповідальністю»

Об'єктом дослідження є господарські операції з обліку доходів і витрат основної діяльності Виробничо-комерційної фірми «Діамант-ВКФ» у вигляді товариства з обмеженою відповідальністю.

Предметом дослідження є коло теоретичних положень, організаційних підходів та практичних аспектів, які стосуються обліку доходів і витрат, що виникають в ході основної діяльності.

Метою кваліфікаційної бакалаврської роботи є комплексне вивчення та об'єктивну оцінку як теоретичних положень, так і діючої системи обліку доходів і витрат основної діяльності Виробничо-комерційної фірми «Діамант-ВКФ» у вигляді товариства з обмеженою відповідальністю. На основі цього аналізу будуть сформовані практичні рекомендації щодо вдосконалення зазначеного обліку.

Для виконання поставленої мети необхідно виконати наступні завдання:

– дослідити, систематизувати та узагальнити теоретичні положення щодо визначення і класифікації доходів та витрат діяльності підприємства.

– проаналізувати та узагальнити нормативно-правове регулювання обліку доходів і витрат основної діяльності підприємства згідно з чинним законодавством України.

– вивчити організаційно-економічні особливості діяльності ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ та встановити їх вплив на формування системи обліку доходів і витрат основної діяльності.

– дослідити, систематизувати та узагальнити інформацію щодо відображення доходів і витрат основної діяльності ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ в обліковій політиці, а також розробити пропозиції щодо її удосконалення.

– систематизувати та узагальнити інформацію щодо обліку витрат основної діяльності ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ.

– систематизувати та узагальнити інформацію щодо обліку доходів основної діяльності ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ.

– розкрити порядок відображення інформації про доходи та витрати основної діяльності ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ у фінансовій звітності підприємства.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. У межах кваліфікаційної бакалаврської роботи було досліджено концептуальні засади обліку доходів і витрат, включаючи їх класифікаційні ознаки та методологію визначення. Окрему увагу приділено аналізу нормативно-правової бази, що регулює облік доходів і витрат основної діяльності підприємства. Практична частина роботи включає системний виклад обліку доходів і витрат основної діяльності Виробничо-комерційної фірми «Діамант-ВКФ» у вигляді товариства з обмеженою відповідальністю та особливостей розкриття релевантної інформації у фінансовій звітності.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи: 2025.

Рік захисту роботи: 2025.

Ключові слова: витрати, звітність, облік доходів і витрат, фінансова звітність, доходи, облік витрат і доходів основної діяльності, облікова політика.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ОСНОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	8
1.1. Організаційні, технологічні та економічні особливості діяльності ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ та їх вплив на побудову обліку доходів і витрат основної діяльності	8
1.2. Визначення, визнання, класифікація та оцінка доходів і витрат основної діяльності	13
1.3. Облікова політика щодо доходів і витрат та її відповідність вимогам НП(С)БО	23
РОЗДІЛ 2. СТАН ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ОСНОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ	32
2.1. Документування операцій з обліку доходів і витрат в ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ	32
2.2. Синтетичний та аналітичний облік доходів і витрат в ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ	37
2.3. Розкриття інформації про доходи і витрати у фінансовій звітності ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ	47
ВИСНОВКИ	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	58
ДОДАТКИ	62

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасних умовах господарювання ефективний облік доходів і витрат є невід'ємним елементом системи фінансового управління підприємством та відіграє ключову роль у забезпеченні його стійкого розвитку. Точне та достовірне відображення цих показників є критично важливим для об'єктивного визначення фінансових результатів та глибокого аналізу фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання. У системі управління підприємством аналізу фінансових результатів приділяється особлива увага, адже вони є прямим наслідком взаємодії доходів і витрат. Неможливо переоцінити вплив цих двох категорій на формування кінцевого фінансового результату. Відтак, необхідність ефективної організації обліку та належного контролю за доходами і витратами не лише є запорукою достовірності фінансової інформації, а й становить фундаментальну умову для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на максимізацію прибутку та підвищення конкурентоспроможності підприємства в умовах ринкової економіки. Саме тому дослідження та удосконалення обліку доходів і витрат набуває особливої актуальності. Визнання доходів є критично важливим аспектом бухгалтерського обліку, що вимагає ретельного підходу до встановлення моменту їхнього відображення у фінансовій звітності. Цей процес не є довільним і підпорядковується суворим критеріям: дохід визнається тоді, коли існує економічне обґрунтування його отримання, підприємство має контроль над відповідними економічними вигодами, і є достатні підстави для достовірної оцінки та отримання доходу. Неточне або некоректне визнання доходів може призвести до спотворення фінансових показників, ускладнити аналіз ефективності діяльності підприємства та вплинути на якість управлінських рішень. Таким чином, ретельне дослідження та удосконалення практики визнання доходів є надзвичайно актуальним для забезпечення достовірності фінансової звітності та підвищення її інформаційної цінності для всіх зацікавлених сторін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вчені-економісти провели дослідження з питань теорії та методології обліку доходів і витрат.

Славінський В.І., Олійник Ю.В., Вітько Д.А. у статті «Класифікація та визнання доходів (витрат) та відображення їх у звітності» автори акцентують увагу на необхідності вдосконалення системи обліку доходів і витрат для забезпечення достовірної інформації про фінансові результати підприємства. Вони аналізують класифікацію доходів і витрат за національними та міжнародними стандартами, а також пропонують рекомендації щодо покращення нормативно-правової бази обліку.[27]

Полятикіна Л.І., Бур'ян Н.Ю. у роботі «Формування та облік доходів і витрат підприємства» дослідники розглядають особливості формування та обліку доходів і витрат, їх класифікацію, а також аналізують склад собівартості продукції та чинники, що впливають на її формування. Автори підкреслюють важливість створення вдосконаленої системи обліку, яка забезпечить ефективне управління витратами та доходами підприємства.[20]

Мельник Т., Кошолуп Я. у статті «Проблеми визнання і відображення в обліку доходів підприємства» автори аналізують поняття доходу, ключові моменти обліку доходів підприємства, основні проблеми, пов'язані з визнанням та обліком доходу, та можливі шляхи їх вирішення. Вони наголошують на важливості правильного відображення доходів у фінансовій звітності для формування загального бачення щодо успішності діяльності підприємства.[10]

Метою кваліфікаційної бакалаврської роботи є комплексне вивчення та критична оцінка як теоретичних положень, так і діючої практики організації обліку доходів і витрат основної діяльності на прикладі ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ. На основі проведеного аналізу передбачається розробка обґрунтованих практичних рекомендацій щодо його удосконалення.

Для досягнення зазначеної мети необхідно виконати наступні *завдання*:

– дослідити, систематизувати та узагальнити теоретичні засади щодо визначення і класифікації доходів та витрат діяльності підприємства;

- проаналізувати та узагальнити нормативно-правове регулювання обліку доходів і витрат основної діяльності підприємства відповідно до чинного законодавства України;

- вивчити організаційно-економічні особливості діяльності ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ та визначити їх вплив на побудову системи обліку доходів і витрат основної діяльності;

- дослідити, систематизувати та узагальнити інформацію щодо відображення доходів і витрат основної діяльності ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ в обліковій політиці підприємства, а також сформулювати пропозиції щодо її удосконалення;

- систематизувати та узагальнити інформацію щодо обліку витрат основної діяльності ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ;

- систематизувати та узагальнити інформацію щодо обліку доходів основної діяльності ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ;

- розкрити порядок відображення інформації про доходи та витрати основної діяльності ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ у фінансовій звітності підприємства.

Об'єктом дослідження є господарські операції, що виникають у процесі обліку доходів і витрат основної діяльності ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ.

Предметом дослідження є комплекс теоретичних, організаційних та прикладних питань пов'язаних з обліком доходів і витрат основної діяльності.

Методи дослідження. Для побудови ефективної системи обліку витрат основної діяльності необхідне застосування відповідних методів та процедур обліку, які забезпечують достовірне відображення та глибокий аналіз витрат з метою їх ефективного управління. Це включає:

- Класифікацію та категоризацію витрат: Розробку чіткої системи класифікації витрат, що дозволяє групувати їх за різними ознаками (наприклад, за економічними елементами, статтями калькуляції, місцями виникнення, центрами відповідальності) для цілей контролю та аналізу.

– Визначення методів обліку та аналізу витрат: Застосування методів обліку (таких як повна або змінна собівартість, нормативний облік) та аналізу витрат для виявлення резервів їх оптимізації.

– Організацію системи збору та обробки інформації: Налагодження ефективних механізмів збору первинної облікової інформації про витрати, її систематизації, обробки та формування аналітичних звітів, що забезпечують управлінський персонал необхідними даними для прийняття рішень.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. Ефективна побудова системи обліку доходів і витрат основної діяльності підприємства є ключовим фактором для забезпечення достовірності фінансової звітності. Така звітність не лише відображає реальний фінансовий стан та результати діяльності суб'єкта господарювання, але й слугує фундаментом для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Теоретична значущість отриманих результатів полягає в систематизації та поглибленні наукових уявлень щодо визначення, класифікації та визнання доходів і витрат в умовах сучасного ринкового середовища, а також у формуванні теоретичних засад для їх ефективного обліку.

Методична значущість полягає у розробці та обґрунтуванні конкретних підходів і процедур до організації обліку доходів і витрат, що відповідають чинному законодавству та міжнародним стандартам фінансової звітності. Це включає вдосконалення методик відображення господарських операцій, аналізу фінансових результатів та формування облікової політики підприємства.

Практична значущість отриманих результатів проявляється у можливості їх імплементації в господарську практику підприємств. Запропоновані рекомендації сприятимуть підвищенню точності облікових даних, посиленню внутрішнього контролю за формуванням доходів і витрат, а також забезпеченню прозорості та достовірності фінансової звітності для всіх зацікавлених сторін – власників, інвесторів, кредиторів, державних органів та менеджменту. Це, своєю чергою, підвищить довіру до фінансової інформації та сприятиме оптимізації управлінських процесів на підприємстві.

Інформаційна база дослідження. При формуванні системи обліку доходів і витрат основної діяльності підприємства ключове значення має дотримання вимог чинного законодавства та національних/міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Це забезпечує не лише відповідність фінансової звітності встановленим нормам, але й є фундаментальною умовою для підвищення довіри зацікавлених сторін до представлених фінансових звітів.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ОСНОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Організаційні, технологічні та економічні особливості діяльності ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ та їх вплив на побудову обліку доходів і витрат основної діяльності

Формування ефективної системи бухгалтерського обліку доходів і витрат на підприємстві є не лише технічним завданням, а й глибоко інтегрованим елементом загальної системи управління. Цей процес нерозривно пов'язаний із організаційною структурою суб'єкта господарювання, технологічними особливостями його виробництва, характером продукції, що виготовляється, та специфікою економічного середовища, в якому підприємство здійснює свою діяльність. Саме в цьому контексті аналіз діяльності Виробничо-комерційної фірми «Діамант-ВКФ» у формі товариства з обмеженою відповідальністю (далі – ВКФ «Діамант-ВКФ») є особливо актуальним. Компанія виступає прикладом підприємства, на якому організаційні, виробничо-технологічні та економічні умови прямо впливають на побудову облікових процесів, обумовлюють вибір методів обліку та визначають загальну структуру інформаційного забезпечення для потреб управління основною діяльністю.

ВКФ «Діамант-ВКФ» розпочала свою господарську діяльність у 1994 році, і протягом майже трьох десятиліть успішно функціонує на вітчизняному ринку у сфері виробництва спеціалізованого промислового обладнання. Основною сферою її спеціалізації є виготовлення холодильного та вентиляційного устаткування, призначеного для задоволення потреб промислових підприємств. Продукція фірми не належить до масового сегменту, адже виробництво має індивідуалізований характер, орієнтований на виготовлення одиничних зразків або невеликих партій

за специфікацією замовника. Виробничі потужності розміщені у місті Києві, що забезпечує зручну логістику для обслуговування клієнтів у центральних та північних регіонах країни.

Однією з ключових характеристик діяльності ВКФ «Діамант-ВКФ» є відмова від серійного виробництва на користь виконання індивідуальних замовлень. Такий підхід значно ускладнює процес стандартизації обліку витрат і потребує використання замовного методу калькулювання. Облік витрат ведеться окремо по кожному замовленню, що забезпечує максимально точне відображення собівартості продукції, але водночас вимагає підвищеної гнучкості та оперативності з боку бухгалтерської служби. У зв'язку з цим стандартні рішення управлінського обліку не можуть бути повною мірою застосовані, адже потребують адаптації до конкретного виробничого процесу, що змінюється з кожним новим замовленням.

Значний вплив на організацію обліку справляють і зовнішні фактори, зокрема зменшення обсягів діяльності у зв'язку з втратою ринків збуту після початку бойових дій на сході України у 2014 році та повномасштабного вторгнення у 2022 році. У цих умовах підприємство було змушене оптимізувати кадрову структуру, скоротивши штат до 10 осіб. Це, у свою чергу, поставило завдання максимальної ефективності кожного працівника, зокрема бухгалтерів, які повинні не лише вести облік, а й виконувати функції фінансового аналізу, контролю, планування та взаємодії з контролюючими органами. За таких обставин впровадження спрощеної, проте ефективної системи документообігу стало вирішальним чинником забезпечення функціональної життєздатності підприємства.

У контексті реалізації господарських операцій ВКФ «Діамант-ВКФ» застосовує модель 100% передоплати за продукцію. Це не лише фінансова гарантія виконання замовлення, а й базовий фактор для формування облікової політики щодо доходів. У межах чинного законодавства підприємство обирає підхід до визнання доходу за першою подією — або за фактом надходження авансу, або за

датою відвантаження готової продукції. У більшості випадків дохід фіксується саме в момент надходження передоплати, що істотно впливає на структуру податкових зобов'язань з ПДВ та часові рамки фінансової звітності. Такий підхід дозволяє зменшити ризики несплати, уникнути дебіторської заборгованості та підвищити прозорість облікових процесів.

Технологічна особливість діяльності полягає у тому, що виготовлення продукції починається лише після повного погодження калькуляції та отримання оплати. Це передбачає, що облік витрат основної діяльності ведеться на основі попередньо затвердженої калькуляційної карти, в якій враховано всі ресурси: матеріали, трудовитрати, технічні параметри. Списання матеріалів у бухгалтерському обліку відбувається згідно з виробничими звітами, що надходять із цеху після завершення кожного замовлення. Таким чином, технологічний процес диктує ритм облікових операцій, а облікова система зберігає актуальність завдяки щоденному оновленню інформації.

Організаційна модель підприємства передбачає високий рівень концентрації управлінських і облікових функцій: бухгалтерія не лише здійснює облік, а й бере участь у формуванні калькуляцій, контролі взаєморозрахунків, реєстрації податкових накладних, обліку відвантаження та моніторингу залишків. Це зумовлено необхідністю оперативного управління виробничими замовленнями за умови обмежених кадрових ресурсів.

Економічне середовище, в якому функціонує підприємство, також накладає свій відбиток на побудову обліку. Умови війни, втрата основних промислових регіонів, інфляційний тиск та зміни податкового законодавства вимагають від підприємства не лише адаптації, а й здатності швидко реагувати на зміни. Саме тому облік доходів і витрат у ВКФ «Діамант-ВКФ» виконує не лише функцію реєстрації фактів господарської діяльності, а й виступає інструментом управлінського контролю, антикризового реагування та прогнозування фінансової стабільності.

Крім того, важливою організаційною перевагою є застосування замкнутого циклу документообігу, при якому кожен етап — від отримання заявки до відвантаження виробу — супроводжується оформленням первинних документів, що дозволяє формувати повну і достовірну аналітику в межах кожного замовлення. Це забезпечує прозорість як для внутрішніх користувачів (управлінців), так і для зовнішніх (податкові органи, аудиторів, банківські установи).

Динаміку доходів, витрат і фінансових результатів основної діяльності ВКФ «Діамант-ВКФ» за 2022–2024 роках детально відображено в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Структура і динаміка доходів, витрат та фінансових результатів основної діяльності ВКФ «Діамант-ВКФ» за 2022 –2024 рр.

Показник	Роки						Відхилення 2024			
	2022		2023		2024		до 2022		до 2023	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	Абсолютне, тис. грн	відносне, %	абсолютне, тис. грн	відносне, %
Операційна діяльність										
Чистий дохід від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг	5176,1	99,09	8053,7	99,95	9101,3	100	3925,2	43,13	1047,6	11,51
Інші операційні доходи	47,3	0,91	4,3	0,05	0	0	-47,3		-4,3	
Разом доходів операційної діяльності	5223,4	100	8058,0	100	9101,3	100	3877,9	42,61	1043,3	11,46
Собівартість реалізованої продукції	4774,2	91,42	7406,9	92,24	8436,6	93,04	3662,4	43,41	1029,7	12,2
Адміністративні витрати	227,7	4,36	300,3	3,74	266,4	2,94	38,7	14,53	-33,9	-12,72
Інші операційні витрати	220,1	4,21	322,8	4,02	364,6	4,02	144,5	39,63	41,8	11,46
Разом витрат операційної діяльності	5222,0	100	8030,0	100	9067,6	100	3845,6	42,41	1037,6	11,44
Фінансовий результат від операційної діяльності: - прибуток	1,4		28,0		33,7		32,3	95,85	5,7	16,91

Джерело: складено за даними фінансової звітності [Додатки А, Б, В]

Зокрема, спостерігається зростання чистого доходу від реалізації продукції з 5176,1 тис. грн у 2022 році до 9101,3 тис. грн у 2024 році, що становить приріст на 43,13%. Це підтверджує ефективність моделі передоплати, за якою реалізуються індивідуалізовані замовлення. Одночасно з доходами зростають і витрати операційної діяльності. Так, собівартість реалізованої продукції збільшилась на

43,41% порівняно з 2022 роком, досягнувши 8436,6 тис. грн у 2024 році, що прямо пов'язано з подорожчанням ресурсів і складністю виконання кожного замовлення.

Адміністративні витрати у 2024 році зменшились на 12,72% у порівнянні з 2023 роком, що свідчить про вдало проведені заходи з оптимізації управлінських витрат. Це особливо важливо в умовах скороченого штату підприємства. Попри складні зовнішні умови, підприємству вдалося зберегти позитивний фінансовий результат від операційної діяльності: у 2024 році він становив 33,7 тис. грн, що у 24 рази більше ніж у 2022 році. Це свідчить про дієвість облікової політики та здатність підприємства адаптуватися до кризових умов.

Таким чином, облікова система ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ є прямим відображенням її організаційної структури, технологічного циклу та економічних умов функціонування. Вона базується на принципах індивідуального підходу до кожного замовлення, пріоритеті передоплати, податковій відповідності та аналітичній точності. Саме завдяки цьому підприємство зберігає здатність функціонувати у складних умовах, приймати обґрунтовані управлінські рішення та підтримувати свою конкурентоздатність на внутрішньому ринку.

Отже, можна зробити висновок, що організаційні та виробничі особливості ВКФ «Діамант-ВКФ» суттєво впливають на те, як на підприємстві ведеться облік доходів і витрат. Це стосується як вибору методу калькулювання, так і підходів до визнання доходів, ведення документації та розподілу облікових функцій. З огляду на це, далі доцільно перейти до більш глибокого розгляду питань, пов'язаних із тим, як саме на підприємстві визначаються, визнаються, класифікуються та оцінюються доходи і витрати основної діяльності. Це дозволить краще зрозуміти, як на практиці реалізуються вимоги стандартів і як облікова політика впливає на формування фінансового результату.

1.2. Визначення, визнання, класифікація та оцінка доходів і витрат основної діяльності

Доходи та витрати — це основні категорії бухгалтерського обліку, які мають вирішальне значення для визначення фінансового результату діяльності підприємства та складання фінансової звітності. Для забезпечення достовірності облікової інформації важливим є не лише правильне документальне підтвердження господарських операцій, а й дотримання чинних нормативних положень. На національному рівні питання визнання, класифікації та оцінки доходів і витрат регламентуються НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»[12], НП(С)БО 15 «Дохід»[13], НП(С)БО 16 «Витрати»[14], а для малих підприємств — також НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність»[15].

Відповідно до НП(С)БО 1, дохід визначається як «збільшення активів або зменшення зобов'язань, що призводить до зростання власного капіталу підприємства (за винятком внесків власників)» [12]. Це визначення є базовим і узагальнюючим для всіх видів доходів, незалежно від їх джерела.

Згідно зі статтею 1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» економічна вигода — це потенційна здатність активів сприяти збільшенню грошових коштів або їх еквівалентів, що надходять до підприємства [22]. Таке збільшення може бути зумовлене надходженням активів або зменшенням зобов'язань, і відповідно визнається як дохід.

На практиці це означає, що внаслідок здійснення господарської діяльності підприємства може відбуватися приріст активів у вигляді:

- надходжень грошових коштів від реалізації продукції, товарів, виконаних робіт або наданих послуг;
- отримання гонорарів, відсотків, дивідендів, орендної плати;
- зростання вартості цінних паперів, дооцінки раніше уцінених необоротних активів тощо.

Залежно від характеру господарської операції, приріст активів може стосуватись різних їх видів. Наприклад, у разі реалізації продукції (товарів, послуг)

підприємство визнає дохід на дату відвантаження або надання послуг (залежно від договору), що супроводжується збільшенням дебіторської заборгованості. Така заборгованість є активом, оскільки вона містить у собі право на отримання грошових коштів у майбутньому, тобто забезпечує надходження економічної вигоди.

В умовах дії принципів нарахування та відповідності, збільшення активів, яке відображає економічну вигоду, визнається доходом лише за умови, що існує достатня впевненість у його надходженні, а також можливість достовірної оцінки. Це положення знайшло відображення й у внутрішніх документах підприємства ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ, де в обліковій політиці зазначено: доходи від реалізації продукції визнаються на дату переходу ризиків і вигод до покупця, що зазвичай збігається з датою відвантаження товару, підтвердженою первинними документами.

В інших випадках надходження активів може супроводжуватися безпосередньо отриманням коштів. Прикладом такого збільшення економічних вигід може бути відображення курсової різниці в валюті на валютному рахунку підприємства на момент одержання «іноземної» виручки або виниклої за рахунок оплати іноземному постачальнику.

Крім того, нерідкі ситуації, коли економічні вигоди збільшуються за рахунок надходження оборотних та необоротних активів. Таке збільшення є результатом інвентаризації, а точніше виявленням надлишків та їх оприбуткування.

У загальному випадку, виходячи з визначення економічної вигоди всі надходження активів в кінцевому підсумку повинні призводити (або принаймні бути пов'язані) до отримання грошових коштів.

Прикладом збільшення доходу внаслідок зменшення зобов'язань може бути списання кредиторської заборгованості після закінчення строку позовної давності при цьому дебетують рахунок обліку кредиторської заборгованості, а кредитують спеціальний призначений для відображення таких операцій субрахунок «Дохід від списання кредиторської заборгованості» (якщо та виникла в ході операційного циклу (якщо вона виникла не операційного циклу)).

Водночас, більш детальне розкриття умов та критеріїв визнання доходу надає НП(С)БО 15 [13], який є основним нормативним документом для формування доходів у бухгалтерському обліку.

Згідно з пунктом 5 НП(С)БО 15, доходи визнаються у бухгалтерському обліку за таких умов:

- є ймовірність того, що підприємство отримає економічні вигоди від операції;
- суму доходу можна достовірно визначити;
- відбулося збільшення активів або зменшення зобов'язань;
- право власності (або контроль над товаром/послугою) передано покупцеві;
- витрати, пов'язані з виконанням зобов'язання, можуть бути достовірно визначені.

Особливу увагу в НП(С)БО 15 приділено доходам від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг, що є основним видом доходу для підприємств виробничого та торгового профілю. Визнання таких доходів здійснюється, коли виконані усі вищезгадані умови, а саме:

- покупцю передано ризики та вигоди, пов'язані з правом власності;
- немає суттєвої невизначеності щодо розрахунків;
- витрати, пов'язані з операцією, можуть бути виміряні з достатньою точністю.

Доходи включаються до складу об'єктів облікового процесу відповідно до основоположних принципів бухгалтерського обліку — принципу нарахування, принципу відповідності та принципу періодичності. Дотримання зазначених принципів забезпечує формування достовірної інформації про результати діяльності підприємства у фінансовій звітності.

Принцип нарахування передбачає відображення доходів у бухгалтерському обліку в момент їх фактичного виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів. Наприклад, якщо відвантаження продукції покупцеві здійснюється в одному звітному періоді, а оплата надходить у наступному, дохід визнається саме на дату відвантаження, а не на дату отримання коштів. Це дозволяє

облікувати доходи у періоді, коли вони економічно виникли, що відповідає суті господарської операції.

Принцип відповідності встановлює необхідність зіставлення доходів певного звітного періоду з витратами, понесеними для їх отримання. Таким чином, у випадку визнання доходу від реалізації товарів або послуг, підприємство одночасно повинно відобразити в обліку відповідні витрати, пов'язані з цією реалізацією, — собівартість продукції, витрати на доставку, пакування, обслуговування тощо.

Застосування принципів нарахування та відповідності під час визнання доходів як елементів фінансової звітності відбувається відповідно до встановленого порядку (рис. 1.1).

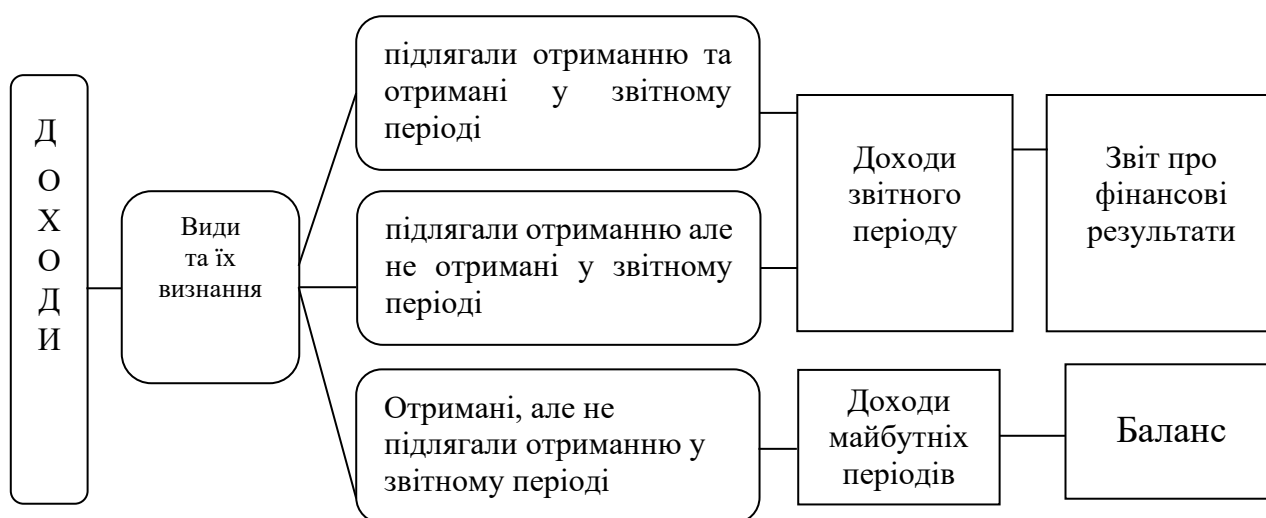

Рисунок 1.1 – Визнання доходів у фінансових звітах під час використання принципу нарахування.

Джерело: складено за даними [16,1,25]

Ця схема відображає логіку взаємозв'язку між моментом виникнення доходу, періодом його обліку та впливом на фінансовий результат. Вона також демонструє, як у системі фінансової звітності доходи корелюють з відповідними витратами, формуючи підсумкові показники звіту про фінансові результати.

Разом з тим, окремі види доходу мають певні особливості визнання. Наприклад, доходи від надання послуг, доходи від довгострокових контрактів. Для доходу від надання послуг застосовуються окремі правила. Згідно з п. 10 НП(С)БО 15 [13], дохід визнається виходячи зі ступеня завершеності операції на дату

балансу, якщо результат може бути достовірно оцінений. Згідно з п. 11 НП(С)БО 15 [13], це можливо, якщо виконуються всі умови:

- дохід можна достовірно оцінити;
- існує ймовірність надходження вигід;
- можна достовірно оцінити ступінь завершеності;
- можна оцінити витрати, пов'язані з наданням послуг.

У п. 12 НП(С)БО 15 надаються альтернативні методи оцінки доходу:

1. Оцінка ступеня завершеності операції: за виконаним обсягом робіт; за питомою вагою витрат; за питомою вагою фактично наданих послуг у загальному обсязі;

2. Рівномірне нарахування доходу за період — у випадку, коли операція має регулярний характер або охоплює невизначену кількість дій у межах одного періоду (наприклад, абонентське обслуговування, навчання).

Згідно з п. 6 НП(С)БО 15, попередня оплата не визнається доходом, оскільки не відповідає критеріям зростання капіталу без фактичного надання послуги. Натомість дохід визнається одночасно з визнанням відповідних витрат, пов'язаних із його отриманням.

Підприємство самостійно визначає, який із підходів є доцільним, залежно від характеру господарських операцій.

Таким чином, у разі реалізації продукції або надання послуг, дохід визнається на дату першої події — або в момент отримання оплати (авансу), або в момент передачі продукції, товарів чи виконання робіт (послуг). Це є критично важливим для правильного формування звітних показників у відповідному періоді.

На підприємстві ВКФ «Діамант-ВКФ», яке спеціалізується на виготовленні промислового вентиляційного обладнання, облік доходів і витрат основної діяльності організований з урахуванням вищезазначених нормативних вимог та особливостей індивідуального виробництва.

Дохід визнається відповідно до принципу першої події. У переважній більшості випадків продукція підприємства реалізується на умовах повної попередньої оплати, тому дохід визнається в момент надходження коштів від замовника. Це дозволяє забезпечити своєчасне відображення податкових

зобов'язань з ПДВ та коректно формувати облікові дані у звітному періоді. Якщо ж оплату здійснено після постачання продукції, то дохід визнається в момент фактичного відвантаження.

Класифікація доходів ведеться за видами продукції, контрагентами та договорами, що забезпечує гнучкість і деталізацію аналітичного обліку. Всі доходи підприємства належать до категорії доходів від реалізації продукції, відповідно до НП(С)БО 15.

Основним видом доходу для ВКФ «Діамант-ВКФ» є виручка від реалізації промислового вентиляційного обладнання, яка класифікується як: суттєва, релевантна, нарахована, грошова; зовнішня (надходить від покупців); формується на рівні підприємства; має постійний характер; є дійсною (на підставі договорів із клієнтами).

Згідно з вимогами НП(С)БО 15, доходи поділяються на доходи від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), інші операційні доходи, фінансові доходи, інші доходи та надзвичайні доходи. Такий розподіл забезпечує відображення інформації про джерела формування фінансового результату, зокрема визначає основні та додаткові джерела надходжень

Доходи відіграють ключову роль у забезпеченні фінансової стійкості підприємства та формуванні його фінансових результатів. Їх системна класифікація дозволяє розрізнити джерела надходжень, визначити їх цільове призначення, ступінь регулярності й стабільності. Зокрема:

— за джерелом походження доходи поділяються на ті, що надходять від основної діяльності, та інші, що мають допоміжний або разовий характер;

— за призначенням – на ті, що спрямовуються на поточне фінансування, інвестування або погашення зобов'язань;

— за рівнем стабільності – на регулярні та разові, що допомагає формувати стратегію довгострокового розвитку.

Згідно з НП(С)БО 15 «Дохід», у бухгалтерському обліку доходи класифікуються за різними ознаками, що дає змогу систематизувати інформацію про джерела надходження економічних вигод і поліпшити управління фінансами

підприємства. На рисунку 1.2 представлено класифікацію доходів, побудовану відповідно до положень зазначеного стандарту.

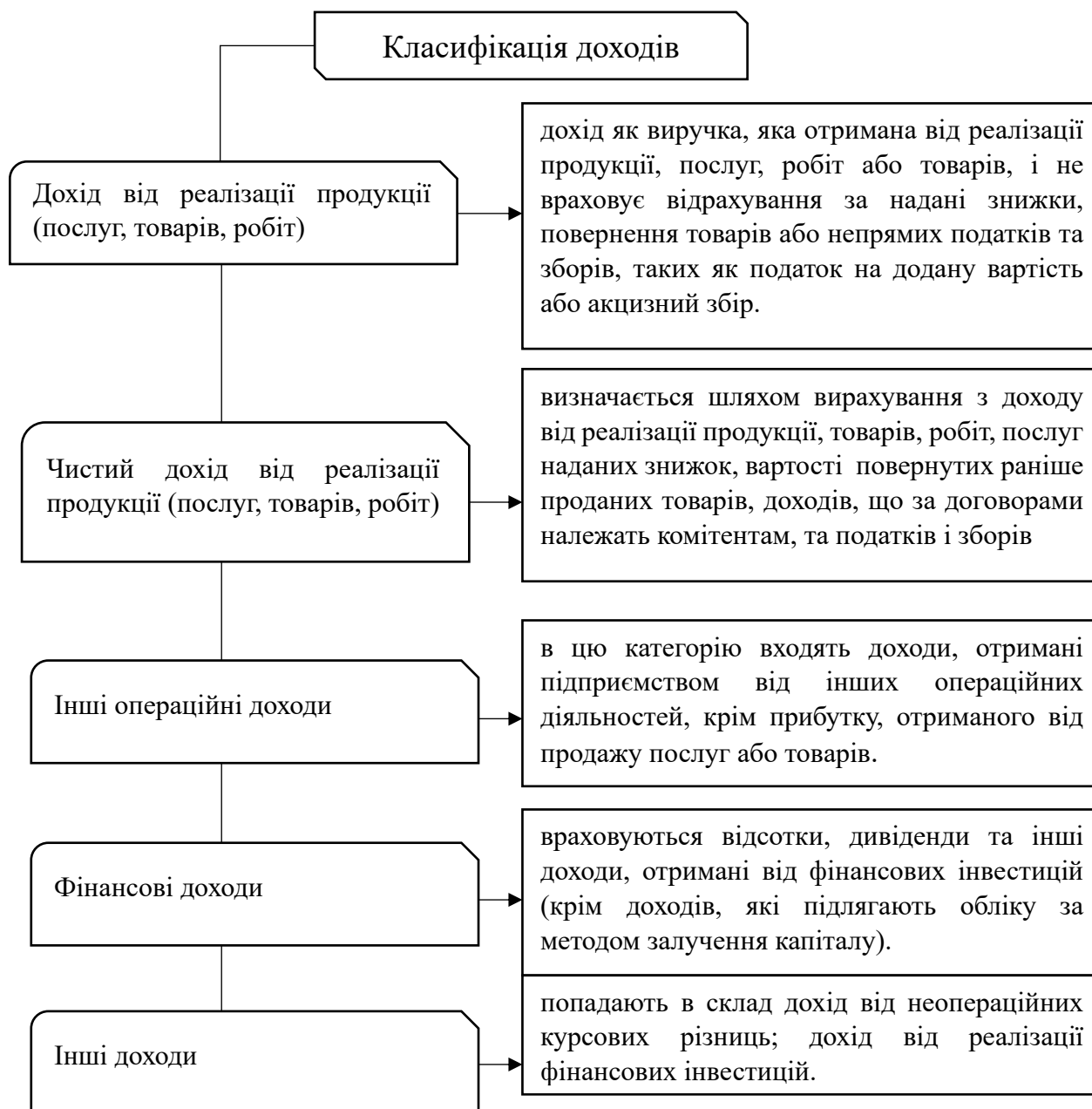

Рисунок 1.2 – Класифікація доходів згідно НП(С)БО 15 «Дохід»

Джерело: побудовано автором за інформацією [13]

Для потреб внутрішнього управління підприємством доцільним є розширення класифікації доходів, що дозволяє виявити релевантні джерела надходжень, аналізувати ефективність діяльності окремих підрозділів і контролювати виконання договірних зобов'язань. Такий підхід відображено в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 – Класифікація доходів для потреб управління

Класифікаційні ознаки	Види доходів
За сутністю	— суттєві — несуттєві
За ступенем керованості	— релевантні — нерелевантні
За рівнем формування	— підприємство — окремий структурний підрозділ
За джерелом отримання	— внутрішні — зовнішні
За можливістю отримання	— дійсні — можливі
За методом визнання	— нараховані — отримані
За способами отримання	— постійні — випадкові
За формою отримання	— грошові — не грошові

Джерело: узагальнено на підставі [25,23,5]

Крім того, можливе отримання інших операційних доходів – наприклад, від реалізації залишків металу, що обліковуються як випадкові, несуттєві, негрошові або нерелевантні для основної діяльності, але потребують відповідного аналітичного обліку.

Ефективне управління витратами є важливою складовою забезпечення стабільного фінансового результату та досягнення стратегічних цілей підприємства. Оскільки витрати мають прямий вплив на собівартість продукції, дохід, прибуток, рентабельність та загальну конкурентоспроможність компанії, їх належний облік та контроль набувають особливої актуальності.

Однією з основ правильного управління витратами є їх вірна класифікація. Вона є базисом для формування повноцінної системи бухгалтерського обліку та забезпечує обґрунтоване прийняття управлінських рішень. Управління витратами, як складова економічного механізму підприємства, охоплює контроль за використанням ресурсів на всіх етапах виробничо-господарського процесу.

Класифікація витрат залежить від низки факторів: характеру виробництва, організаційної структури, обсягу діяльності, а також типу виготовленої продукції

чи послуг. Залежно від цих характеристик витрати поділяються на окремі категорії та підгрупи, що візуалізовано на рисунку 1.3.

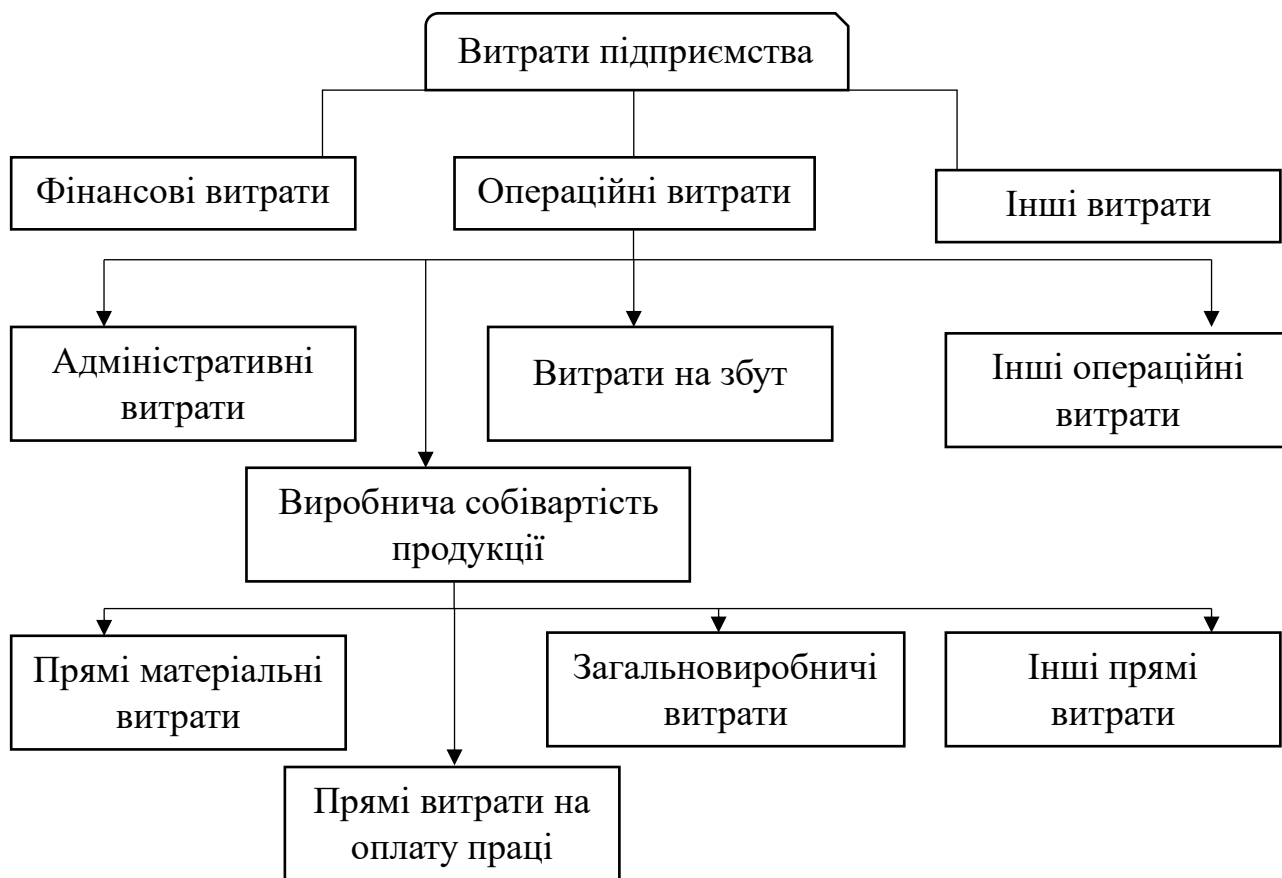

Рисунок 1.3 – Витрати за видами діяльності

Джерело: узагальнено автором на підставі [8,5,23Помилка! Джерело посилання не знайдено.]

Рисунок 1.3 ілюструє розподіл витрат залежно від операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства. Такий підхід дозволяє визначити найбільш витратні напрями діяльності та сфокусувати зусилля на підвищенні їх ефективності.

Для формування результативної системи управління витратами необхідно враховувати специфіку всіх бізнес-процесів підприємства. Лише комплексний підхід, що охоплює різні етапи виробництва та логістики, дозволяє забезпечити ефективне використання фінансових ресурсів і приймати обґрунтовані управлінські рішення.

З метою контролю та аналізу витрат формується система класифікації, яка відображає витрати з урахуванням їх економічного змісту, порядку виникнення, джерел формування, доцільності та мети використання. Така класифікація дає змогу здійснювати глибокий аналіз витрат, формувати собівартість продукції,

розраховувати прибуток, а також визначати фінансову ефективність діяльності підприємства (таблиця 1.3).

Таблиця 1.3 – Класифікація витрат

Класифікаційні ознаки	Види витрат
За способом перенесення вартості на продукцію	— прямі — непрямі
За складом	— прості — комплексні
За відношенням до звітного періоду	— витрати поточного періоду — витрати майбутнього періоду
За відношенням до видів виробничих процесів	— основні — накладні
За відношенням до готового продукту	— витрати періоду — витрати на готову продукцію
За включення до кошторису	— планові — позапланові
За порядком обчислення	— фактичні — нормативні — планові (прогнозові)
За центрами відповідальності	— цехи (виробництва) — виробничі лінії — бригади — робочі місця
За економічним змістом	— амортизація — матеріальні витрати — відрахування на соціальні заходи — витрати на оплату праці — інші витрати
За доцільністю витрачання	— непродуктивні — продуктивні
За видами продукції (послуг, робіт)	— витрати на вироби — товарна продукція — реалізована продукція — група однорідних виробів

Джерело: узагальнено автором на підставі [1,9,29]

Отже, класифікація витрат є раціональним інструментом управлінського аналізу, що дозволяє структурувати інформацію для цілей обліку, контролю, планування та прогнозування. Ретельно сформована система обліку доходів і витрат є базою для обчислення фінансових результатів та забезпечення прозорості фінансової діяльності підприємства.

1.3. Облікова політика щодо доходів і витрат та її відповідність вимогам НП(С)БО

Сучасний стан розвитку економіки України обумовлює потребу у впровадженні гнучких і різноманітних підходів до вирішення питань, пов'язаних із методикою та технікою ведення бухгалтерського обліку. У процесі ринкових реформ, що супроводжували зміну регуляторного середовища, виникла об'єктивна необхідність у формуванні облікової політики підприємств. Це зумовлено тим, що чинне законодавство передбачає альтернативні варіанти відображення одних і тих самих господарських операцій у бухгалтерському обліку та звітності.

За таких умов підприємства отримали можливість застосовувати декілька підходів до визначення фінансових результатів діяльності, що, у свою чергу, впливає на побудову облікової політики. Облік доходів і витрат основної діяльності є однією з ключових складових облікового процесу, адже саме ці показники формують фінансовий результат та відображають ефективність господарювання підприємства. У зв'язку з цим питання формування основних положень облікової політики підприємства в частині доходів і витрат основної діяльності має не лише теоретичне, а й значне прикладне значення.

Ураховуючи вимоги національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, міжнародної практики та чинної нормативної бази, кожне підприємство самостійно визначає власну облікову політику. У ході дослідження встановлено, що наказ про облікову політику підприємства доцільно формувати з урахуванням трьох складових: організаційної, технологічної та методичної частин. Саме в такому розрізі було проаналізовано аспекти, пов'язані з обліком доходів і витрат основної діяльності.

У межах організаційної складової облікової політики важливо висвітлити питання кадрового забезпечення обліку, визначити посадові обов'язки бухгалтера, який відповідає за напрям доходів і витрат, а також встановити правила поводження з комерційною інформацією. До комерційної таємниці доцільно відносити відомості щодо умов укладених договорів, інформацію про контрагентів,

результати маркетингових досліджень, дані щодо формування цін і політики знижок. Формування переліку відомостей, що належать до комерційної таємниці, здійснюється спеціальною комісією підприємства. Цю інформацію варто фіксувати у наказі про облікову політику.

У частині технологічного забезпечення облікового процесу наказ має містити такі пункти:

1. Обрану форму ведення бухгалтерського обліку (меморіальна-ордерну, журнально-ордерну, журнал-головну, спрощену або автоматизовану).

2. Систему документообігу, включаючи перелік операцій, що підлягають документуванню у межах основної діяльності; форми первинних документів, кількість примірників і порядок їх складання.

3. Умови та строки зберігання первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку, у тому числі на електронних носіях.

4. Робочий план рахунків, адаптований до потреб обліку доходів і витрат основної діяльності, з обов'язковим зазначенням рахунків 70 «Доходи від реалізації» та 90 «Собівартість реалізації».

Зважаючи на індивідуалізований характер виробництва на ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ, що орієнтується на виготовлення одиничних зразків або невеликих партій за специфікацією замовника, особливої уваги потребує організація аналітичного обліку витрат за кожним окремим замовленням. У зв'язку з цим у робочому плані рахунків та документації доцільно передбачити деталізацію даних за центрами витрат, етапами виконання замовлень і номенклатурними одиницями продукції. Це забезпечить повноту відображення доходів і витрат та дозволить формувати точну інформацію для калькулювання собівартості кожного виробу.

У процесі дослідження встановлено, що в умовах здійснення господарської діяльності законодавство не завжди передбачає обов'язкове використання уніфікованих форм первинних документів для відображення окремих операцій. Це цілком актуально і для досліджуваного підприємства ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ, яке спеціалізується на виробництві холодильного та вентиляційного устаткування. З огляду на специфіку його діяльності, доцільно розробити

внутрішні форми документів, які б забезпечували належне документальне оформлення доходів і витрат основної діяльності. Такі форми мають бути затверджені в додатках до наказу про облікову політику підприємства.

Методичний аспект облікової політики щодо доходів і витрат основної діяльності має бути повністю узгоджений із вимогами Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, зокрема НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», НП(С)БО 15 «Дохід» і НП(С)БО 16 «Витрати». У межах цього підходу важливо забезпечити точне визначення критеріїв визнання, моменту відображення, а також класифікації доходів і витрат.

Згідно з НП(С)БО 15, дохід визнається за наявності чітко визначених умов: передача покупцеві ризиків і вигод, достовірне визначення суми доходу, а також впевненість у надходженні економічних вигід. Облікова політика підприємства має зафіксувати не лише момент визнання доходу, але й періодичність його включення до фінансового результату — щомісячно або щоквартально.

Важливим елементом методичного забезпечення є розмежування між доходами й витратами основної діяльності та іншими доходами/витратами. Основна діяльність — це операції, пов'язані з виготовленням та реалізацією продукції, що є ключовою метою підприємства. Відповідно, доходи й витрати основної діяльності напряду пов'язані з виробничим процесом, тоді як інші — виникають у межах інвестиційної або фінансової діяльності.

Таке структурування забезпечує об'єктивність аналізу ефективності підприємства, дозволяє правильно інтерпретувати прибутковість основних операцій та уникнути змішування різних джерел результату. З метою наочності доцільно застосовувати таблицю, яка порівнює доходи і витрати основної та неосновної діяльності за ключовими критеріями (див. таблицю 1.4).

Згідно з НП(С)БО 15 «Дохід», дохід визнається у момент передачі покупцеві ризиків і вигод, пов'язаних з правом власності, за наявності достовірно визначеної суми доходу та впевненості у збільшенні економічних вигід. Разом з тим, періодичність віднесення доходів на фінансові результати (щомісячно чи щоквартально) може визначатися підприємством самостійно.

Таблиця 1.4 – Порівняння доходів і витрат з точки зору основної на неосновної діяльності

Критерій порівняння	доходи/ витрати що відносяться до	
	основної діяльності	неосновної діяльності
Характер	Регулярні, систематичні	Нерегулярні, епізодичні або пов'язані з інвестиційною/ фінансовою діяльністю
Мета виникнення	Генерування основного прибутку, виконання основної місії підприємства	Отримання додаткового прибутку, оптимізація активів/ пасивів, вирішення фінансових питань
Вплив на оцінку ефективності	Прямо відображають ефективність основних операцій	Можуть спотворювати або покращувати загальний фінансовий результат, не відображаючи ефективність основних операцій
Прогнозованість	Висока, можна прогнозувати на основі ринкових тенденцій та виробничих планів	Низька, важко прогнозувати через нерегулярний характер або залежність від зовнішніх факторів
Приклади доходів	Виручка від продажу продукції, послуг	Відсотки за депозитами, дивіденди, дохід від продажу основних засобів, штрафи отримані
Приклади витрат	Собівартість реалізованої продукції, витрати на збут, адміністративні витрати	Сплата відсотків за кредитами, штрафи сплачені, втрати від ліквідації основних засобів
Місце відображення у звітності	Розділи "Дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)", "Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)", "Інші операційні доходи/витрати" (пов'язані з основною)	Розділи "Інші доходи", "Фінансові доходи", "Інші витрати", "Фінансові витрати" Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)

Джерело: складено за даними[12,13]

У частині класифікації доходів важливо враховувати вимоги НП(С)БО 1 та НП(С)БО 15, які передбачають поділ доходів на: дохід від реалізації продукції, інші операційні доходи, фінансові доходи, інші доходи та надзвичайні доходи. Критеріями поділу виступають види діяльності підприємства, галузева специфіка, а також визначена основна діяльність.

Згідно з п. 12 НП(С)БО 15, оцінка ступеня завершеності операцій з надання послуг може здійснюватися такими методами: вивчення виконаної роботи; визначення питомої ваги витрат у загальній очікуваній сумі витрат; визначення питомої ваги обсягу послуг; рівномірне нарахування доходу за період. Кожен із зазначених методів має специфіку застосування залежно від типу надаваних послуг, форми договору та обраної облікової політики підприємства.

Метод вивчення виконаної роботи передбачає оцінку завершеності операції на основі фактичного обсягу виконаних послуг, що підтверджуються актом виконаних робіт. Його застосування доцільне для разових або етапних послуг, результат яких є матеріально визначеним та підлягає візуальному або технічному підтвердженню. Такий підхід поширений у будівництві, монтажі, ремонті або при наданні експертних і аудиторських послуг.

Метод визначення питомої ваги витрат базується на визначенні частки фактичних витрат у загальній запланованій сумі витрат на надання послуг. При цьому до витрат включаються лише ті, що безпосередньо формують собівартість наданих послуг, без урахування адміністративних чи збутових витрат. Метод є ефективним для тривалих або багатокomпонентних замовлень, де витрати нарощуються поступово.

Метод визначення питомої ваги обсягу послуг ступінь завершеності визначається як відсоток фактично наданих послуг у загальному обсязі послуг за договором. Він використовується для послуг, обсяг яких може бути кількісно оцінений — наприклад, за кількістю консультацій, годинами обслуговування або іншим натуральним вимірником.

Метод рівномірного нарахування доходу застосовується у випадках, коли послуги надаються систематично протягом визначеного періоду, а обсяг конкретних операцій не підлягає чіткому визначенню. Прикладом є абонентське обслуговування, інформаційно-консультаційні послуги або навчання.

Підприємство ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ здійснює діяльність у сфері виробництва промислового вентиляційного та холодильного обладнання (КВЕД 28.25), що передбачає виготовлення продукції за індивідуальними замовленнями, проведення монтажних робіт, капітального ремонту та технічного обслуговування. У зв'язку з цим підприємство активно застосовує методи оцінки ступеня завершеності операцій при визнанні доходу відповідно до вимог НП(С)БО 15.

Правильний вибір методу оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг дає змогу об'єктивно визначити дохід, відобразити реальні результати

діяльності та забезпечити відповідність обліку вимогам законодавства. У виробничій практиці підприємства найчастіше застосовуються методи:

- за актами виконаних робіт — для монтажу або разових ремонтів;
- за питомою вагою витрат — для тривалих ремонтів або модернізації;
- рівномірного нарахування — для післягарантійного обслуговування.

Це забезпечує не лише дотримання принципів бухгалтерського обліку, а й підвищення ефективності управління фінансовими результатами.

Приклад окремого фрагмента до наказу про облікову політику ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ, присвяченого вибору методів визнання доходу від надання послуг відповідно до НП(С)БО 15 наведений нижче.

Фрагмент наказу про облікову політику підприємства в частині визнання доходу від виготовлення продукції та надання послуг ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ.

1. З метою забезпечення достовірного формування доходів, відповідності фінансової звітності вимогам чинного законодавства, а також узгодженості з реальними процесами виготовлення продукції та надання послуг, на підприємстві застосовується така політика визнання доходів відповідно до НП(С)БО 15.

2. Метод визнання доходу за виготовленням продукції на індивідуальне замовлення

2.1. Виготовлення промислового вентиляційного обладнання здійснюється за попередніми договорами з проектними організаціями або замовниками на умовах поетапного виконання

2.2. Визнання доходу відбувається відповідно до п.12 НП(С)БО 15 за методом питомої ваги фактичних витрат, які понесені станом на дату балансу у загальній очікуваній сумі витрат.

2.3. Для визначення доходу підприємство використовує тільки виробничі витрати, без урахування адміністративних, збутових або інших витрат операційної діяльності.

2.4. Передоплати (аванси) за виготовлення продукції обліковуються на субрахунку 681 «Розрахунки за авансами одержаними» та не визнаються доходом до моменту досягнення відповідного ступеня завершеності.

3. Метод визнання доходу за послугами з ремонту

3.1. Послуги з післягарантійного ремонту вентиляційного обладнання надаються підприємством у поодиноких випадках.

3.2. Для таких операцій застосовується метод вивчення виконаної роботи — дохід визнається на підставі підписаного акту виконаних робіт (п. 12 НП(С)БО 15).

3.3. Визнання доходу супроводжується одночасним списанням витрат, пов'язаних із виконанням ремонтних робіт, згідно з принципом відповідності.

4. Послідовність та контроль

4.1. Обрані методи є частиною облікової політики підприємства та застосовуються послідовно до однотипних операцій.

4.2. Зміна методів оцінки ступеня завершеності допускається лише у разі зміни виду діяльності або економічної суті операцій і оформлюється окремим наказом керівника.

4.3. Бухгалтерська служба здійснює щомісячний контроль:

- за наявністю аналітичних розрахунків ступеня завершеності;
- за своєчасністю підписання актів виконаних робіт;
- за відповідністю визнаних доходів фактичній динаміці витрат.

Для ефективного управління бізнесом необхідно здійснювати ретельний моніторинг доходів від надання послуг та використовувати альтернативні способи надання послуг для покращення ефективності операцій. Крім того, важливо правильно відображати фінансові результати в обліку, щоб мати точну інформацію про фінансовий стан бізнесу та приймати обґрунтовані рішення.

Особливу увагу приділено аналізу витрат, які є невід'ємною частиною обліку основної діяльності. Відповідно до чинного законодавства, зокрема НП(С)БО 16 «Витрати», до собівартості реалізованої продукції включають: виробничу собівартість продукції, що реалізована протягом звітного періоду, нерозподілені постійні загальновиробничі витрати, а також понаднормативні виробничі витрати.

У цьому контексті доцільно деталізувати облікову політику щодо кожної з цих складових. Зокрема, при формуванні облікової політики підприємству необхідно визначити перелік та склад змінних, постійних розподілених і постійних

нерозподілених загальновиробничих витрат, що мають бути документально підтверджені та економічно обґрунтовані.

Понаднормативні витрати формуються у випадках перевищення встановлених технічних норм і можуть виникати внаслідок браку, простоїв, технічних збоїв тощо. До виробничої собівартості допускається включення лише технічно неминучого браку в межах норм, визначених у технічній документації. Брак, що перевищує норматив, а також інші непередбачені втрати (за відсутності винних осіб) включаються до понаднормативних виробничих витрат, які, у свою чергу, формують собівартість реалізованої продукції, але не виробничу собівартість.

Особливої уваги заслуговують технологічні втрати, які виникають у процесі обробки, переробки та постачання продукції. Підприємство має затвердити внутрішні нормативи безповоротних відходів для кожного виду сировини або матеріалів, зафіксовані у технологічних картах. Такі карти, згідно з вимогами Мінфіну (лист від 15.04.2005 р. №31-04220-20-17/6687), розробляються фахівцями підприємства та затверджуються керівником або уповноваженою особою.

Таким чином, у наказі про облікову політику підприємство повинне чітко вказати, які витрати відноситимуться до понаднормативних, які – до виробничої собівартості, а також на яких рахунках вони обліковуватимуться відповідно до вимог НП(С)БО 9 «Запаси» та НП(С)БО 16 «Витрати».

Формування облікової політики щодо витрат у ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ ґрунтується на вимогах Податкового кодексу України, Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», НП(С)БО 1, НП(С)БО 16 «Витрати», Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства, а також Інструкції з застосування Плану рахунків.

Беручи до уваги специфіку діяльності підприємства — виготовлення промислового вентиляційного устаткування під індивідуальні замовлення — особливого значення набуває правильне визначення складу витрат та методики їх розподілу за об'єктами калькулювання. Це обумовлює вибір позамовного методу обліку витрат, який найточніше відображає затрати на виготовлення кожної одиниці продукції відповідно до індивідуальних технічних умов.

З огляду на індивідуальний характер замовлень, виробнича собівартість у ВКФ «Діамант-ВКФ» формується з використанням позамовного методу калькулювання. Перелік статей калькулювання визначається внутрішніми нормативами підприємства та включає:

- сировину і матеріали;
- заробітну плату виробничого персоналу;
- амортизацію обладнання;
- змінні та розподілені постійні загальновиробничі витрати.

Витрати на підготовча-налагоджувальні роботи, типові для виробництва складного інженерного обладнання, також враховуються в обліковій політиці окремо, оскільки суттєво впливають на тривалість і витратність виконання замовлення.

Відповідно до п. 138.10.1 ПКУ, підприємство окремо фіксує у податковому обліку змінні та постійні загальновиробничі витрати у складі інших витрат звітного періоду, що передбачено і в обліковій політиці.

Таким чином, облікова політика в частині доходів і витрат основної діяльності повинна охоплювати не лише технічні аспекти відображення операцій, але й містити організаційні, нормативні та методичні положення, що забезпечують прозорість і обґрунтованість формування фінансових результатів підприємства.

РОЗДІЛ 2

СТАН ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ОСНОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВКФ «ДІАМАНТ-ВКФ» У ВИГЛЯДІ ТОВ

2.1. Документування операцій з обліку доходів і витрат в ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ

Організація обліку доходів і витрат на підприємстві базується на первинному документуванні, яке є основою для подальшого формування облікових регістрів, звітності та прийняття управлінських рішень. Виробничо-комерційна фірма «Діамант-ВКФ», що здійснює діяльність у формі товариства з обмеженою відповідальністю, приділяє особливу увагу питанням належного оформлення первинних документів, що відображають господарські операції.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», кожна господарська операція підлягає оформленню первинним документом, який має бути складений під час її здійснення або безпосередньо після її завершення. Усі первинні документи повинні містити встановлені законодавством реквізити, зокрема: назву документа, дату складання, місце, назву підприємства, зміст операції, одиницю виміру, підписи відповідальних осіб тощо.

У ВКФ «Діамант-ВКФ» встановлено чіткий порядок складання, обробки, перевірки та зберігання первинних документів. Контроль за достовірністю відображеної інформації покладається на головного бухгалтера та посадових осіб, відповідальних за здійснення господарських операцій.

На підприємстві проводиться попередній, поточний і подальший контроль правильності заповнення документів, їх відповідності чинним вимогам, а також фактичній економічній сутності операцій. Особливу увагу приділено недопущенню несанкціонованих виправлень та фальсифікації даних.

Доходи підприємства від реалізації продукції чи послуг виникають виключно у зв'язку з наявністю покупців або замовників, тому облік доходів доцільно розглядати крізь призму документального оформлення розрахунків з цими контрагентами. Саме наявність правильно оформлених первинних документів є підставою для визнання доходу в бухгалтерському обліку.

Контроль за нарахуванням та надходженням доходів здійснюється шляхом аналізу документів, які супроводжують операції з покупцями (як вітчизняними, так і іноземними). До основних первинних документів, що фіксують факт виникнення доходу, відносяться рахунки-фактури, накладні, акти приймання-передачі послуг (робіт), податкові накладні тощо (таблиця 2.1).

В таблиці 2.1 подано порівняльну характеристику первинного документального оформлення доходів

Таблиця 2.1 – Документування операцій з обліку доходів

Операції	Вітчизняні покупці
Реалізація продукції/послуг	— Рахунок-фактура — Накладна — Акт виконаних робіт/наданих послуг — Податкова накладна
Бартер	— Рахунок-фактура — Накладна — Акт виконаних робіт з обов'язковим зазначенням ПДВ, дати, адрес сторін

Джерело: згруповано за даними [16,8]

Підписання актів виконаних робіт або наданих послуг є ключовою умовою для визнання доходу згідно з методом нарахування. Саме в момент підписання відповідного акту підприємство визнає дохід у складі пасиву, а з іншого боку — фіксує приріст дебіторської заборгованості.

З огляду на те, що витрати ВКФ «Діамант-ВКФ» у формі товариства з обмеженою відповідальністю в переважній більшості формуються в межах операційної діяльності, особлива увага приділяється їх належному документальному оформленню. Для цього на підприємстві застосовуються різні типи первинних документів, які слугують підтвердженням факту здійснення господарських операцій і є підставою для їх відображення в бухгалтерському обліку.

Враховуючи особливості діяльності ВКФ «Діамант-ВКФ» розроблено проектування первинної документації з обліку витрат для базового підприємства (таблиця 2.2).

Таблиця 2.2 – Проектування первинної документації з обліку витрат операційної діяльності ВКФ «Діамант-ВКФ»

Факт господарської діяльності	Документ	Вид документу за місцем складання	Відповідальний за складання документу
Нарахування і оплата послуг різних організацій (перевезення, поштові і комунальні послуги)	платіжна вимога; рахунок – фактура; ТТН; платіжне доручення;	зовнішній; внутрішній	контрагенти підприємства; головний бухгалтер
Нарахування і виплата зарплати, відпускних, премій, компенсацій та ін.	розрахунково-платіжна відомість, розрахунки бухгалтера	внутрішній	головний бухгалтер
Відшкодування витрат на службові відрядження, на придбання МШП та матеріальних цінностей	звіт про використання підзвітних сум, накладна; рахунки різних організацій, касові ордери	внутрішній; зовнішній; внутрішній	підзвітна особа, бухгалтер
Списання оборотних МШП та матеріалів, використаних для господарських потреб	акт на списання МШП та матеріалів	внутрішній	комісія, в складі робітників підприємства
Нарахування і сплата внесків за обов'язковим соціальним страхуванням	розрахунки внесків, платіжні доручення	внутрішній	головний бухгалтер
Нарахування амортизації основних засобів	розрахунок амортизації основних засобів	внутрішній	головний бухгалтер
Закриття рахунків обліку витрат	бухгалтерська довідка	внутрішній	головний бухгалтер

Джерело: згруповано за даними [23,25]

До основних форм первинної документації, що використовуються з метою фіксації операційних витрат, належать:

— акти на списання малоцінних та швидкозношуваних предметів (МШП) і матеріалів — у разі вибуття запасів у процесі господарської діяльності;

- рахунки-фактури — як підстава для оформлення витрат, що виникають у зв'язку з отриманням товарів або послуг;
- накладні — при передачі або отриманні матеріальних цінностей;
- розрахунково-платіжні відомості — при нарахуванні заробітної плати та супутніх витрат на оплату праці;
- звіти про використання коштів, виданих під звіт — у випадках придбання ТМЦ або оплати послуг працівниками за власні кошти;
- акти виконаних робіт або наданих послуг — при здійсненні розрахунків з контрагентами за договором на виконання робіт або надання послуг.

Застосування зазначених форм дозволяє забезпечити достовірність, своєчасність та законність відображення витрат у бухгалтерському обліку підприємства.

ВКФ «Діамант-ВКФ» виготовляє продукцію за індивідуальними замовленнями, і кожне замовлення супроводжується калькуляцією, що узгоджується з покупцем. На підставі калькуляції формується рахунок-фактура, який разом із технічним завданням передається замовнику. Виробництво починається лише після надходження 100% передоплати, що підтверджується банківською випискою.

Після оплати бухгалтерія повідомляє технічного директора, який направляє заявку в цех. Інженер-конструктор готує креслення, організовує виробництво, а по його завершенні продукція передається на склад. Паралельно формується комплект документів на відвантаження — видаткова накладна, довіреність, податкова накладна (залежно від обраного способу доставки).

Для підтвердження доходу підприємство оформлює: рахунок-фактуру, акт приймання-передачі (послуг або товару), податкову накладну. Підписання акту виконаних робіт або наданих послуг є ключовою умовою для визнання доходу.

Доходи та витрати підприємства є ключовими показниками, що безпосередньо формують фінансові результати його діяльності. Саме їх правильне визначення, своєчасне документування є підставою для об'єктивної оцінки

прибутковості або збитковості підприємства. У ТОВ «Діамант-ВКФ» формування фінансового результату здійснюється на основі повноти й достовірності даних про доходи та витрати операційної діяльності.

У практиці підприємства формування фінансового результату базується на зіставленні доходів та витрат, які документально підтверджені та відображені у бухгалтерському обліку. У ТОВ «Діамант-ВКФ» формування фінансового результату проводиться на підставі бухгалтерської довідки, яка є повноцінним первинним документом і містить усі обов'язкові реквізити, передбачені законодавством. Така довідка оформлюється в кінці звітного періоду з метою підсумкового списання доходів та витрат на рахунок 791 «Фінансові результати від основної діяльності». Саме ця облікова операція узагальнює результати господарської діяльності підприємства та є основою для складання звіту про фінансові результати.

Підставою для такої операції є внутрішній розрахунок бухгалтерії, зафіксований у вигляді бухгалтерської довідки. Її зміст відображає суми доходів і витрат, що підлягають перенесенню на фінансовий результат. У разі перевищення доходів над витратами підприємство отримує прибуток, у протилежному випадку — збиток. Приклад такої довідки наведено у таблиці :

Організація документування доходів і витрат на підприємстві ВКФ «Діамант-ВКФ» відповідає вимогам чинного законодавства та забезпечує повне й достовірне відображення господарських операцій. Застосування типових форм, чітке розмежування повноважень між відповідальними особами та автоматизована система контролю дозволяють уникати помилок і забезпечувати своєчасність формування звітності. Такий підхід сприяє ефективному управлінню фінансовими ресурсами підприємства та формує якісну інформаційну базу для ухвалення управлінських рішень.

2.2. Синтетичний та аналітичний облік доходів і витрат в ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ

Формування прозорої та обґрунтованої системи обліку доходів і витрат є одним із ключових чинників ефективного управління фінансами суб'єкта господарювання. У практиці функціонування малих та середніх виробничих підприємств, таких як ВКФ "Діамант-ВКФ" у вигляді ТОВ, синтетичний та аналітичний облік виступають основою для складання звітності, внутрішнього контролю та прийняття стратегічних рішень.

Синтетичний та аналітичний облік доходів і витрат — це дві взаємопов'язані форми бухгалтерського обліку, які забезпечують узагальнення та деталізацію інформації про фінансові результати діяльності підприємства.

Синтетичний облік — це облік на рахунках бухгалтерського обліку першого порядку, який дає узагальнені дані про доходи та витрати підприємства. Дані синтетичного обліку використовуються для складання фінансової звітності

Аналітичний облік — це деталізація даних синтетичного обліку для потреб управління та аналізу. Забезпечує більш глибокий аналіз ефективності діяльності підприємства. Дані аналітичного обліку використовуються для внутрішнього контролю, планування і управлінських рішень.

Синтетичний облік забезпечує узагальнення інформації в системі рахунків бухгалтерського обліку з метою формування фінансової звітності. Аналітичний облік, у свою чергу, деталізує дані синтетичного обліку в розрізі конкретних об'єктів: видів продукції, статей витрат, контрагентів, замовлень тощо. Таким чином, важливо не лише вести ці два види обліку, а й забезпечити між ними логічну послідовність та інформаційну узгодженість. Це дозволяє не просто фіксувати фінансові результати, а й оперативно реагувати на зміни в господарській діяльності підприємства.

Для більш наочного розуміння співвідношення синтетичного та аналітичного обліку доходів і витрат доцільно навести порівняльну характеристику, яка представлена в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 Порівняння синтетичного та аналітичного обліку доходів і витрат

витрат

Ознака порівняння	Синтетичний облік доходів і витрат	Аналітичний облік доходів і витрат
Рівень відображення	Узагальнений, агрегований	Деталізований, розгорнутий
Мета	Складання фінансової звітності, надання загальної інформації	Детальний аналіз, планування, контроль, прийняття управлінських рішень
Одиниця виміру	Тільки грошова	Грошова, а також натуральна (кількісна)
Об'єкти обліку	Економічно однорідні групи доходів/витрат	Конкретні види доходів/витрат, їх елементи, місця виникнення, центри відповідальності
Рахунки	Синтетичні рахунки (наприклад, 70, 90, 92)	Аналітичні рахунки (субрахунки, додаткові рахунки до синтетичних)
Регістри	Головна книга, Журнали-ордери	Допоміжні книги, картки, відомості, комп'ютерні файли
Обов'язковість	Обов'язковий для всіх підприємств	Встановлюється підприємством самостійно, відповідно до його потреб
Взаємозв'язок	Є основою для аналітичного обліку	Розкриває зміст синтетичного обліку, його дані повинні відповідати даним синтетичного обліку

Джерело: згруповано за даними [10,8,3,23]

Зміст таблиці свідчить, що синтетичний облік орієнтований переважно на задоволення потреб зовнішніх користувачів фінансової інформації, оскільки фіксує загальні підсумки. Водночас аналітичний облік виступає як інструмент управління для внутрішніх користувачів і забезпечує детальну інформацію для аналізу ефективності окремих напрямів діяльності. Наприклад, на ВКФ «Діамант-ВКФ» ведення аналітичного обліку дозволяє розмежовувати доходи за видами реалізованої продукції, а витрати — за цехами, замовленнями та статтями калькуляції.

Таким чином, синтетичний та аналітичний облік доходів і витрат є невід'ємними складовими бухгалтерського обліку, які повинні функціонувати в єдиному інформаційному просторі підприємства. Їх єдність та взаємозв'язок забезпечують комплексну, достовірну та релевантну інформацію, що, у свою чергу, є запорукою прийняття ефективних управлінських рішень.

У ВКФ «Діамант-ВКФ» бухгалтерський облік доходів базується на застосуванні рахунків класу 7 «Доходи і результати діяльності», які призначені для відображення валового доходу підприємства за звітний період. Ці рахунки мають тимчасовий характер і на кінець звітного періоду закриваються з перенесенням

сальдо на рахунок 79 «Фінансові результати». Кожен новий період починається з нульовими залишками на цих рахунках, що забезпечує точне визначення доходу за окремий звітний відрізок часу.

Відповідно до інструкції до Плану рахунків, підприємства мають право здійснювати закриття рахунків доходів як щомісячно, так і наприкінці року. У ВКФ «Діамант-ВКФ» застосовується щомісячне закриття, що забезпечує оперативне формування проміжної звітності (квартальної, піврічної).

За кредитом рахунків класу 7 відображається валовий дохід, за дебетом – суми непрямих податків (ПДВ, акцизного збору, інших платежів), що включені до ціни реалізації. Після завершення періоду сальдо відповідних рахунків доходу переноситься на рахунок 79, що дозволяє сформувати чистий фінансовий результат діяльності.

У діяльності ВКФ «Діамант-ВКФ» застосовуються такі основні субрахунки:

— 701 «Дохід від реалізації готової продукції» — для обліку доходів від реалізації вентиляційного обладнання, що виготовляється на власних виробничих потужностях;

— 702 «Дохід від реалізації товарів» — використовується для обліку операцій із перепродажу окремих профільних товарів, зокрема зворотних клапанів малого розміру, які є складовими елементами основного виробництва, однак їх самостійне виготовлення на підприємстві є нерентабельним через низький обсяг замовлень;

— 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг» — використовується для обліку доходів від супутніх сервісних послуг, зокрема ремонтів, налагоджувальних робіт та технічного обслуговування вентиляційного обладнання для клієнтів.

Аналітичний облік ведеться в розрізі номенклатури продукції, послуг, контрагентів, замовлень і періодів. Для підтвердження доходів підприємство формує первинні документи — рахунки-фактури, акти виконаних робіт, видаткові накладні, інвойси тощо.

Правильне відображення доходів у бухгалтерському обліку базується на принципах нарахування, відповідності, об'єктивності та періодизації. Дохід

визнається лише у разі передачі ризиків і вигод покупцеві, припинення контролю над продукцією та можливості достовірної оцінки суми очікуваної вигоди.

Додатково, ВКФ «Діамант-ВКФ» застосовує автоматизовані облікові системи для формування бухгалтерських записів, що дозволяє оперативно генерувати звітність та забезпечити точність обліку. Система обліку побудована за принципом подвійного запису, що дозволяє одночасно формувати аналітику доходів і витрат.

Таким чином, організація обліку доходів у ВКФ «Діамант-ВКФ» є системною, регламентованою та адаптованою до особливостей господарської діяльності підприємства. У таблиці 2.4 подано приклади бухгалтерських проведення для кожного з розглянутих субрахунків доходів.

Таблиця 2.4 – Кореспонденція рахунків з обліку доходів від реалізації

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків		Первинні документи
		дебет	кредит	
1	2	3	4	5
1	Нараховано дохід (виручку) від реалізації продукції, товарів, наданих послуг	36	701, 702, 703	Накладна, акт виконаних робіт, рахунок
2	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	701, 702, 703	641	Податкова накладна
3	Списано на фінансові результати дохід від реалізації продукції, товарів, послуг	701, 702, 703	791	Бухгалтерська довідка
4	Отримано готівку за реалізовану продукцію, товари, послуги	30	701, 702, 703	Прибутковий касовий ордер
5	Отримано на поточний рахунок гроші від покупця	31	36	Виписка банку

Джерело: згруповано за даними [28,29]

Аналіз доходів проводиться після закінчення кожного звітного періоду. Він включає порівняння фактичних результатів з плановими, визначення джерел відхилень, оцінку ефективності кожного напрямку діяльності. Такі аналітичні процедури сприяють виявленню прибуткових і неприбуткових сегментів, формуванню рішень щодо розвитку й оптимізації виробництва.

Згідно з принципом обачності, дохід не визнається у випадках, коли немає можливості здійснити його достовірну оцінку, а також у разі, коли надходження не призводять до зростання власного капіталу. До таких надходжень належать:

- ПДВ, акцизи, інші обов'язкові платежі;
- попередня оплата за продукцію або послуги;
- надходження на користь третіх осіб;
- завдатки, гарантійні платежі, повернення позик.

У системі управління підприємством особливу роль відіграє організація обліку доходів, що є ключовим фактором для формування фінансового результату та забезпечення ефективного функціонування. Для ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді товариства з обмеженою відповідальністю, яке спеціалізується на виготовленні промислового вентиляційного обладнання під індивідуальні замовлення, управління доходами має свою специфіку. Ця специфіка зумовлена як технологічними особливостями виробництва, так і умовами реалізації продукції, які передбачають повну передоплату.

У процесі організації обліку доходів на підприємстві дотримуються основоположних принципів бухгалтерського обліку, що забезпечують достовірність, об'єктивність і своєчасність відображення доходів. Одним із таких принципів є принцип реалізації доходу, згідно з яким дохід визнається у момент, коли підприємство виконує свої зобов'язання перед покупцем – зокрема, виготовляє продукцію відповідно до затвердженої калькуляції та передає її замовнику. Такий підхід узгоджується з вимогами Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід».

Не менш важливим є принцип об'єктивності, що передбачає визнання доходів лише на підставі належним чином оформлених первинних документів – рахунків-фактур, договорів, актів приймання-передачі. Ці документи не лише підтверджують факт здійснення господарської операції, а й є підставою для бухгалтерського відображення доходів. Дотримання принципу упевненості гарантується за рахунок політики повної передоплати, що виключає ризик неплатежу та підвищує фінансову стабільність підприємства.

Усі доходи у ВКФ «Діамант-ВКФ» фіксуються в національній валюті згідно з принципом грошової оцінки, що забезпечує єдність облікової інформації. Крім того, відповідно до принципу періодичності, дохід визнається у тому звітному періоді, в якому здійснено передачу продукції замовнику, а не в момент надходження грошових коштів, що узгоджується з принципом нарахування.

З урахуванням викладених принципів, облік доходів на підприємстві здійснюється за чітко визначеними етапами. Першим з них є документальне оформлення. На основі затвердженої калькуляції бухгалтерія формує рахунок-фактуру, який надсилається замовнику. Після надходження 100% передоплати відбувається підготовка до виготовлення продукції та оформлення пакету первинних документів, що підтверджують надання послуг або реалізацію продукції.

Другим етапом є реєстрація доходів у бухгалтерському обліку, яка відбувається після виконання підприємством зобов'язань перед покупцем. У цьому випадку підприємство використовує рахунки класу 7, зокрема 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг». Одночасно формуються бухгалтерські проведення, що відображають отримання авансу, списання заборгованості та нарахування ПДВ.

Аналітичний облік доходів ведеться в розрізі замовлень, клієнтів, видів продукції, що дозволяє отримувати повну інформацію для проведення аналізу доходів. Наприклад, підприємство може зіставити фактичні доходи з плановими калькуляціями та оцінити рентабельність окремих видів продукції. Такий аналіз дає змогу виявити найбільш прибуткові напрями діяльності, оптимізувати структуру витрат, удосконалити ціноутворення та сформувати ефективну стратегію розвитку.

За результатами аналізу формується фінансова звітність, яка включає Звіт про фінансові результати (форма №2), Баланс (форма №1), а також пояснювальні записки. У цих документах доходи деталізуються за видами діяльності, що дозволяє зацікавленим сторонам – власникам, інвесторам, податковим органам – оцінити фінансову стійкість підприємства.

Крім зовнішньої звітності, на підприємстві здійснюється внутрішній управлінський аналіз доходів, що слугує основою для стратегічного планування. Наприклад, якщо аналітика показує зростання прибутковості певного виду вентиляційного обладнання, керівництво підприємства може прийняти рішення про розширення цього напрямку, оновлення виробничої лінії або впровадження нових технологій.

Таким чином, система обліку доходів у ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ побудована відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку з урахуванням специфіки індивідуального виробництва. Вона забезпечує як достовірність і повноту облікової інформації, так і її аналітичну цінність для прийняття управлінських рішень. Це дозволяє підприємству не лише дотримуватися вимог законодавства, а й досягати фінансової результативності та конкурентоспроможності в умовах ринку.

Витрати є базовим елементом системи управління фінансовими результатами підприємства. Їх точне визначення, облік і аналіз дозволяють не лише сформувати достовірну собівартість продукції, а й здійснювати ефективне планування, контролювати рентабельність, приймати обґрунтовані управлінські рішення. Особливої актуальності це набуває у контексті діяльності ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ, для якого характерним є індивідуальне виробництво під замовлення за повною передоплатою.

З огляду на таку специфіку, підприємство не здійснює масове виробництво, а працює з кожним клієнтом індивідуально, виготовляючи продукцію відповідно до узгоджених технічних характеристик. Це, у свою чергу, потребує гнучкої системи обліку витрат, яка дозволяє оперативно враховувати витрати за кожним окремим замовленням і точно формувати фактичну собівартість продукції.

Організація обліку витрат на підприємстві здійснюється відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, зокрема НП(С)БО 16 «Витрати» та НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Вона передбачає застосування рахунків 8-го і 9-го класу, відповідно до Плану рахунків, затвердженого наказом МФУ №291. Така система дає змогу одночасно вести облік

витрат за економічними елементами (8 клас) та напрямками діяльності (9 клас), що забезпечує повноцінну інформаційну базу як для фінансової звітності, так і для внутрішнього управління.

У структурі витрат основної діяльності ВКФ «Діамант-ВКФ» можна виділити наступні ключові компоненти:

- матеріальні витрати, які охоплюють придбання металевих деталей, комплектуючих, електродвигунів, фарб, упаковки та витратних матеріалів, необхідних для виготовлення вентиляційного обладнання;
- оплата праці основних виробничих працівників та нарахування ЄСВ, які формують одну з найбільш вагомих статей витрат;
- амортизація основних засобів, які активно використовуються в процесі виготовлення продукції (зварювальне обладнання, верстати, сушильні камери);
- загальновиробничі витрати, включаючи витрати на електроенергію, утримання виробничих приміщень, ремонт обладнання, спецодяг;
- інші витрати, пов'язані з сертифікацією, технічними консультаціями, пакуванням готової продукції тощо.

Зважаючи на індивідуальну специфіку виготовлення продукції, у ВКФ «Діамант-ВКФ» застосовується позамовний метод калькулювання. Для кожного окремого замовлення формується калькуляція витрат, яка затверджується керівництвом і погоджується з клієнтом на етапі укладення договору. Такий підхід дозволяє точно визначити собівартість кожного виробу та оцінити його економічну доцільність до початку виробництва.

У процесі обліку всі витрати групуються за замовленнями, що дозволяє індивідуально контролювати фактичні витрати по кожному проекту. Наприкінці звітного періоду здійснюється аналіз відхилень між плановою та фактичною собівартістю, що дає змогу виявляти нераціональні витрати, перевитрати матеріалів чи трудових ресурсів.

З метою ефективного управління витратами в ВКФ «Діамант-ВКФ» доцільно застосовувати елементи систем таргет-костингу (target costing), особливо на етапі формування цінових пропозицій. Перед початком роботи над новим

виробом визначається граничний рівень витрат, виходячи з конкурентної ціни на ринку та очікуваного прибутку. Цей цільовий рівень потім слугує орієнтиром у формуванні калькуляцій.

На етапі виробництва доцільно впроваджувати принципи кайзен-костингу, які орієнтовані на постійне покращення і зниження витрат. Наприклад, за рахунок удосконалення технологічних процесів, уникнення простоїв, повторного використання упаковки або утилізації залишків матеріалів. Такий підхід дозволяє поступово підвищувати ефективність без різкого зменшення витрат, що особливо важливо для підприємства з циклічним навантаженням.

На відміну від традиційних підходів, що орієнтовані на досягнення фіксованих показників, кайзен-костинг фокусується на безперервному поліпшенні за рахунок залучення всіх працівників до процесу оптимізації. Такий підхід особливо ефективний для підприємств, що функціонують у стабільному технологічному циклі з повторюваними процесами виготовлення виробів, як у випадку виробництва вентиляційного обладнання серійного або індивідуального типу.

Запровадження кайзен-костингу на ВКФ «Діамант-ВКФ» може включати:

- щотижневу оцінку витрат за окремими замовленнями та технологічними операціями;
- аналіз відхилень між плановими та фактичними витратами з визначенням причин;
- ініціювання внутрішніх пропозицій від працівників щодо удосконалення процесів (наприклад, зменшення втрат матеріалів при розкрій металу, ефективніше планування етапів фарбування або зменшення витрат часу на складання виробу);
- впровадження системи мотивації працівників за досягнуту економію при дотриманні стандартів якості.

Сутність цієї пропозиції полягає в перенесенні акценту з разових скорочень витрат на системну роботу зі зменшення витратності діяльності за рахунок дрібних, але постійних покращень. Застосування кайзен-костингу дозволить підприємству

зосередитися не лише на результаті у вигляді нижчої собівартості, а й на самому процесі її формування.

Крім того, поєднання кайзен-костингу з елементами внутрішнього контролю дасть змогу оперативно виявляти невиправдані витрати, підвищити відповідальність матеріально відповідальних осіб, забезпечити кращу керованість витратами в умовах індивідуального виробництва.

Таким чином, впровадження системи кайзен-костингу у ВКФ «Діамант-ВКФ» доцільно розглядати як перспективний управлінський інструмент, що дозволяє підвищити економічну ефективність виробництва, мінімізувати втрати та забезпечити стабільне зростання прибутковості підприємства на основі постійного вдосконалення внутрішніх процесів.

Важливо зазначити, що управління витратами на підприємстві нерозривно пов'язане з мотивацією персоналу. Умови, в яких працівники зацікавлені у зниженні собівартості та підвищенні ефективності, сприяють зменшенню внутрішніх втрат. Це досягається через впровадження внутрішніх нормативів, контроль за використанням матеріалів, а також через преміювання за економію ресурсів.

Таким чином, облік витрат у ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ є багатокомпонентною системою, що включає елементи планування, калькулювання, документального оформлення, синтетичного та аналітичного обліку, а також фінансового аналізу. Така система забезпечує достовірне відображення господарських процесів у звітності, формує надійну базу для прийняття рішень та сприяє підвищенню економічної ефективності діяльності підприємства. З урахуванням індивідуального підходу до кожного замовлення та високої вимоги до якості продукції, правильна організація обліку витрат є запорукою рентабельної та стабільної діяльності підприємства в умовах конкурентного ринку.

2.3. Розкриття інформації про доходи і витрати у фінансовій звітності ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ

Фінансова звітність є важливим інструментом інформування зовнішніх і внутрішніх користувачів про результати діяльності підприємства. У системі бухгалтерського обліку доходи і витрати виступають ключовими елементами, від правильності визнання та відображення яких залежить точність визначення фінансового результату, достовірність фінансової звітності та прийняття ефективних управлінських рішень. Особливої актуальності це питання набуває в умовах застосування підприємствами спрощених форм звітності, де, з одного боку, є обмеження щодо обсягу інформації, а з іншого — потреба у збереженні змістовності та прозорості поданих даних.

ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді товариства з обмеженою відповідальністю — підприємство, що функціонує у сфері виробництва промислового холодильного та вентиляційного устаткування. Його діяльність зорієнтована переважно на виготовлення обладнання під індивідуальні технічні вимоги замовників, що формує специфіку обліку, впливає на порядок визнання доходів і витрат та зумовлює потребу у певному аналітичному супроводі спрощеної фінансової звітності. Враховуючи середню чисельність персоналу (10 осіб) та обсяги операцій, підприємство застосовує спрощену систему обліку та звітності відповідно до вимог НП(С)БО 25, використовуючи форми №1-м та №2-м.

Незважаючи на стислий характер спрощеної звітності, саме якісне розкриття інформації про доходи і витрати є необхідною умовою для об'єктивної оцінки фінансової ситуації на підприємстві. Питання обліку доходів і витрат тісно пов'язане з реалізацією принципів нарахування і відповідності. Принцип нарахування вимагає відображення доходів у тому періоді, коли вони виникають, а не тоді, коли здійснюється фактична оплата. Водночас принцип відповідності передбачає, що витрати мають бути визнані в тому ж звітному періоді, що й відповідні доходи, які вони зумовили. Саме дотримання цих принципів у поєднанні

з динамічним характером виробничих циклів дає змогу підприємству відображати фінансові результати з належною точністю.

Аналіз форми №2-м за 2024 рік свідчить, що ВКФ «Діамант-ВКФ» отримало чистий дохід від реалізації продукції у розмірі 9 101,3 тис. грн, що на 13% перевищує аналогічний показник попереднього року. Дохід підприємства формується переважно за рахунок реалізації власної продукції — вентиляційного та холодильного устаткування для промислових підприємств, з чітко вираженою орієнтацією на виконання індивідуальних замовлень. З огляду на специфіку діяльності, відвантаження продукції часто супроводжується укладенням поетапних договорів, за якими право власності переходить замовнику на підставі підписаного акту або накладної. Таким чином, дохід визнається не в момент оплати, а в момент передачі контролю над готовою продукцією, що повністю відповідає вимогам НП(С)БО 15.

У структурі доходів інших операційних або позареалізаційних надходжень у 2024 році не зафіксовано, що вказує на фокус діяльності саме в межах основного виробництва. Водночас у майбутньому доцільно доповнювати примітки до звітності інформацією про структуру доходів за видами продукції (наприклад, модульні системи, промислові охолоджувачі), групами клієнтів (постійні, нові), географічними ринками або часткою реалізації за окремими контрактами. Така деталізація дозволить краще оцінити стабільність доходів та ризики, пов'язані з їх концентрацією.

Щодо витрат, то загальна їх сума у 2024 році становила 9 067,6 тис. грн, з яких 8 436,6 тис. грн — це собівартість реалізованої продукції. Структура витрат типова для виробничого підприємства і включає прямі матеріальні витрати, оплату праці, енергоносії, амортизацію, витрати на логістику та загальновиробничі потреби. Ще 631,0 тис. грн припадає на інші операційні витрати, до яких, ймовірно, належать адміністративні витрати, витрати на послуги сторонніх організацій, охорону, бухгалтерське обслуговування тощо.

Незважаючи на лаконічність звіту, внутрішній облік у ВКФ «Діамант-ВКФ» дозволяє деталізувати витрати за функціональними напрямками (виробництво, управління, маркетинг), а також за конкретними замовленнями або виробничими

лініями. Це забезпечує аналітичну основу для формування повної собівартості продукції відповідно до методології НП(С)БО 16. У результаті підприємство отримує можливість оперативно оцінювати рентабельність окремих виробів, контролювати ефективність витрачання ресурсів і своєчасно реагувати на зростання собівартості.

Формально, інформація про доходи і витрати подається у звіті про фінансові результати (форма №2-м) і балансі (форма №1-м). Так, баланс на 31.12.2024 демонструє, що активи підприємства зросли до 2 250,7 тис. грн (проти 1 536,3 тис. грн на початок року), у тому числі запаси збільшились майже в чотири рази, що може свідчити про нарощування виробництва або закупівлю матеріалів для виконання контрактів у наступному періоді. Зобов'язання також зросли, особливо за статтею «інші поточні зобов'язання» (876,6 тис. грн), що може бути наслідком збільшення обсягів авансів або відтермінування розрахунків із контрагентами. Власний капітал збільшився на 27,6 тис. грн — саме на суму чистого прибутку, що свідчить про відсутність дивідендних виплат.

Отже, розкриття інформації про доходи та витрати, навіть у рамках спрощеної звітності, відіграє важливу роль у забезпеченні прозорості, достовірності та ефективності управлінських рішень. Підприємство, що впроваджує аналітичні підходи до формування звітності, підвищує свою кредитоспроможність, інвестиційну привабливість і конкурентоспроможність. Для ВКФ «Діамант-ВКФ» така практика є не лише вимогою нормативного регулювання, а й інструментом стратегічного розвитку — передумовою для переходу до більш складних форм звітності, адаптації до міжнародних стандартів та розширення ділових зв'язків у майбутньому.

Проведений аналіз особливостей формування та відображення доходів і витрат у фінансовій звітності ВКФ «Діамант-ВКФ» засвідчив, що, незважаючи на застосування підприємством спрощеної системи звітності, існує низка напрямів, у межах яких можна посилити як змістовне наповнення облікових показників, так і їх аналітичну інтерпретацію. Це дозволить не лише забезпечити вищу якість управлінських рішень, а й створити додаткові інформаційні переваги для зовнішніх користувачів звітності.

По-перше, доцільним є впровадження розширеного розкриття інформації у примітках до фінансової звітності. Хоча вимоги НП(С)БО 25 не зобов'язують малі підприємства подавати примітки, практика свідчить, що добровільне розкриття структури доходів за видами продукції, каналами збуту чи категоріями покупців сприяє підвищенню прозорості фінансової звітності. У випадку ВКФ «Діамант-ВКФ» доцільно надавати в розшифровці деталізацію за типами обладнання (вентиляційні модулі, охолоджувачі повітря, монтажні компоненти), а також виділяти частку індивідуальних замовлень, що значною мірою впливають на фінансові результати.

По-друге, варто запровадити практику внутрішнього аналітичного обліку рентабельності продукції в розрізі замовлень або серій. З огляду на те, що підприємство працює в умовах замовного виробництва, а виробнича собівартість окремих виробів може суттєво різнитися залежно від технічних характеристик і складності монтажу, існує потреба в індивідуалізованому обліку витрат за центрами відповідальності та видами продукції. Це дозволить визначати рентабельність не лише загалом по підприємству, а й за кожним контрактом окремо, що значно розширить можливості для цільового планування.

Наступним напрямом вдосконалення є перегляд та деталізація облікової політики у частині визнання доходів. Необхідно чітко зафіксувати в наказі про облікову політику критерії визнання доходів за поетапного виконання зобов'язань, механізм документального підтвердження надання послуг або передачі продукції, а також порядок визнання доходів у разі авансових платежів чи тривалої виробничої підготовки. Така конкретизація підвищить однозначність облікових рішень і мінімізує ймовірність помилок під час перевірок з боку контролюючих органів.

У контексті оптимізації витрат пропонується переглянути структуру загальновиробничих витрат з метою ідентифікації резервів економії. Рекомендується провести внутрішній аудит постійних витрат, таких як витрати на енергоносії, логістику, ремонт обладнання та оренду, а також визначити їх обґрунтованість відносно обсягів виробництва. За потреби слід розглянути можливість часткового аутсорсингу непрофільних функцій (наприклад, охорона,

бухгалтерський супровід, обслуговування ІТ), що дозволить зменшити фіксоване навантаження на собівартість продукції.

Особливої уваги заслуговує питання формування регулярної управлінської звітності за кварталами. Запровадження щоквартального внутрішнього звітування, яке міститиме інформацію про динаміку доходів, витрат, прибутку та відхилення від планових показників, сприятиме оперативності в ухваленні рішень. Така звітність може бути складена на основі даних бухгалтерського обліку та доповнена управлінськими аналітичними коефіцієнтами — маржинальністю, точкою беззбитковості, рівнем витрат на 1 грн доходу.

Крім того, в довгостроковій перспективі підприємству доцільно розпочати поетапну адаптацію до вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності. Зважаючи на стратегічну мету України щодо європейської інтеграції та зростаючу роль експорту, дотримання стандартів МСФЗ може підвищити довіру до підприємства з боку міжнародних партнерів і фінансових установ. Зокрема, перехід на МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами» дозволить гармонізувати практики визнання доходу з європейськими нормами та уникнути податкових ризиків при трансграничних операціях.

Останньою, але не менш важливою пропозицією є підвищення цифровізації облікового процесу. Використання програмних продуктів для автоматизації розрахунку собівартості, формування управлінських звітів і контролю за виконанням бюджету дозволить підвищити точність, швидкість і зручність опрацювання облікової інформації. Це особливо важливо в умовах, коли виробничий процес пов'язаний із постійними змінами конфігурації продукції та вартості матеріалів.

Таким чином, запропоновані заходи спрямовані на підвищення обґрунтованості облікових процедур, удосконалення інформаційної функції фінансової звітності та посилення аналітичної підтримки управлінських рішень. Їх реалізація дозволить ВКФ «Діамант-ВКФ» не лише зміцнити свою внутрішню систему обліку, а й адаптуватися до сучасних викликів зовнішнього середовища, підвищивши свою конкурентоспроможність і фінансову стійкість у довгостроковій перспективі.

ВИСНОВКИ

У ході написання бакалаврської кваліфікаційної роботи на тему: «Особливості визнання доходів і витрат основної діяльності підприємства та побудова системи їх обліку у ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді товариства з обмеженою відповідальністю» було досягнуто поставлену мету — сформовано теоретико-методичне підґрунтя й здійснено практичне дослідження організації обліку доходів і витрат на конкретному підприємстві з подальшим обґрунтуванням напрямів його удосконалення.

Основні результати дослідження дозволяють сформулювати такі висновки та пропозиції.

1. При дослідженні організаційних та технологічно-економічних особливостей діяльності ВКФ «Діамант-ВКФ» та їх вплив на побудову обліку доходів і витрат основної діяльності були отримані наступні результати.

1.1. У процесі аналізу встановлено, що функціонування ВКФ «Діамант-ВКФ» значною мірою зумовлене індивідуалізованим виробництвом промислового вентиляційного обладнання, що вимагає нестандартних підходів до побудови обліку. Індивідуальні замовлення, виконувані виключно після отримання 100% передоплати, є не лише бізнес-моделлю, а й обліковим принципом, що визначає характер доходів та витрат. Застосування замовного методу калькулювання вимагає ведення аналітики в розрізі кожного замовлення, матеріалів і робіт, що формує високе навантаження на облікову систему при збереженні її точності та актуальності.

1.2. Крім технологічних особливостей, на систему обліку значно впливають і зовнішні чинники. Зокрема, повномасштабна війна, економічні коливання, скорочення персоналу до 10 осіб та втрата частини ринків збуту примушують підприємство до максимальної концентрації зусиль та оптимізації облікових і виробничих функцій. Бухгалтерська служба на підприємстві виконує розширені функції: від оформлення первинних документів до аналітики, контролю та розрахунку собівартості.

1.3. Облік доходів і витрат у ВКФ «Діамант-ВКФ» тісно пов'язаний із виробничим циклом, де кожне замовлення є самостійною обліковою одиницею. Це формує особливу структуру інформаційного потоку, коли облік не просто фіксує факти господарського життя, а є інструментом управління кожним виробничим етапом. Такий облік не може бути стандартизованим чи автоматизованим за типовими схемами — він вимагає гнучкості, адаптивності та постійної участі бухгалтера в управлінських процесах.

1.4. Отже, можна зробити висновок, що специфіка підприємства не просто впливає на облік, а формує його логіку, послідовність і структуру. Саме тому при розробці і вдосконаленні облікової системи необхідно виходити з реалій господарської діяльності, зокрема: циклічності виробництва, індивідуалізації продукції, залежності від передоплати, обмеженості трудових ресурсів і підвищеної ролі аналітичної звітності.

2. При дослідженні визначення, визнання, класифікація та оцінка доходів і витрат основної діяльності були отримані наступні результати.

2.1. Поглиблений аналіз показав, що ВКФ «Діамант-ВКФ» у своїй обліковій практиці чітко дотримується положень національних стандартів обліку (НП(С)БО 1, 15, 16) та використовує принципи нарахування і відповідності для відображення доходів і витрат. Оскільки підприємство працює переважно на умовах 100% передоплати, дохід найчастіше визнається саме за фактом надходження коштів, що дозволяє своєчасно формувати податкові зобов'язання з ПДВ і уникати необґрунтованих дебіторських ризиків.

2.2. Оцінка доходів і витрат здійснюється на основі калькуляцій, які формуються індивідуально під кожне замовлення. Це забезпечує не лише точність визначення собівартості, а й дає змогу аналізувати прибутковість на рівні окремого виробу. Витрати класифікуються за елементами (матеріальні, трудові, загальновиробничі), а також за замовленнями і видами діяльності, що відповідає практиці замовного виробництва.

2.3. Значущим є також застосування різних підходів до визнання доходів від надання послуг. Наприклад, послуги з ремонту чи обслуговування визнаються за ступенем завершеності, підтвердженим актом. Такий підхід свідчить про високу гнучкість системи обліку та її відповідність реальній господарській ситуації.

2.4. Крім того, впроваджена класифікація доходів (за видом діяльності, регулярністю, формою тощо) забезпечує зручність аналізу та побудову внутрішньої звітності. Це особливо актуально в умовах, коли підприємство працює з невеликим обсягом одночасних замовлень, проте з високою номенклатурною деталізацією.

2.5. Узагальнюючи, можна стверджувати, що система визнання доходів і витрат у ВКФ «Діамант-ВКФ» є цілком обґрунтованою, відповідає законодавству та дозволяє отримати точну і своєчасну інформацію про фінансові результати діяльності.

3. При дослідженні облікової політики щодо доходів і витрат та її відповідність вимогам НП(С)БО були отримані такі результати:

3.1. У ході дослідження підтверджено, що облікова політика ВКФ «Діамант-ВКФ» є результатом адаптації до умов нестандартного виробництва та спрощеної системи організації обліку. Вона сформована за трьома ключовими напрямками: організаційним, технологічним і методичним, що дозволяє відобразити всі особливості облікового процесу підприємства.

3.2. Організаційна частина визначає, хто саме відповідальний за облік доходів і витрат, які правила поводження з комерційною інформацією встановлено, як організовано облік за окремими замовленнями. Особливу увагу приділено захисту внутрішніх калькуляцій, формула яких не є публічною і містить виробничу ноу-хау.

3.3. Технологічна частина містить опис форми обліку, графіку документообігу, а також робочого плану рахунків, який включає субрахунки для детального обліку витрат і доходів по замовленнях. Особливо актуальним є створення внутрішніх форм документів — зокрема калькуляційної карти, яка містить специфікацію матеріалів, норму витрат, тривалість виробництва та інші технічні показники.

3.4. Методична частина базується на вимогах НП(С)БО 15 і 16, з деталізацією моменту визнання доходів та витрат, вибору методів їх оцінки та принципів формування фінансового результату. Наприклад, для виробів, що виготовляються у кілька етапів, застосовується визнання доходу за ступенем

завершеності; у випадку з повністю завершеними одиничними виробами — за моментом відвантаження.

3.5. Таким чином, облікова політика ВКФ «Діамант-ВКФ» не лише відповідає стандартам, а й максимально враховує виробничу реальність підприємства. Її вдосконалення доцільно спрямувати на автоматизацію аналітики витрат, розробку електронних форм документів та впровадження внутрішньої управлінської звітності для підтримки стратегічного менеджменту.

4. При дослідженні документування операцій з обліку доходів і витрат були отримані наступні результати.

4.1. Результати аналізу первинного облікового процесу на підприємстві засвідчили, що ВКФ «Діамант-ВКФ» формує систему документообігу, адаптовану до особливостей виробництва на індивідуальне замовлення. Всі етапи — від укладання договору і погодження калькуляції до передачі продукції — супроводжуються оформленням документів, що мають юридичну силу, а також містять інформацію, необхідну для бухгалтерського і податкового обліку.

4.2. Зокрема, для підтвердження формування доходу та виникнення витрат підприємство використовує затвержені форми рахунків-фактур, калькуляцій, видаткових накладних, актів виконаних робіт. Особливістю є те, що всі документи оформлюються тільки після отримання повної передоплати, що мінімізує фінансові ризики та забезпечує відповідність принципам обачності та реальності обліку. Такий підхід дозволяє зменшити ймовірність сумнівної дебіторської заборгованості, що є позитивним чинником для оцінки фінансової стійкості підприємства.

4.3. Однак частина процесів залишається ручною, що створює ризики помилок і затримок. У зв'язку з цим доцільним є впровадження програмного комплексу для автоматизації створення первинних документів, особливо тих, що повторюються — типові калькуляції, заявки в цех, бухгалтерські довідки тощо. Це дозволить скоротити витрати часу, підвищити точність та пришвидшити підготовку фінансової звітності.

4.4. Загалом, система документування у ВКФ «Діамант-ВКФ» є достатньо сформованою, однак вимагає вдосконалення шляхом автоматизації, уніфікації

форм документів та інтеграції з бухгалтерським ПЗ, що значно підвищить ефективність облікової функції в управлінні доходами і витратами.

5. При дослідженні синтетичного та аналітичного обліку доходів і витрат були отримані наступні результати.

5.1. Аналіз синтетичного й аналітичного обліку на підприємстві засвідчив його належну організацію та структурованість. Для синтетичного обліку доходів використовується рахунок 703 «Дохід від реалізації продукції», а для витрат — рахунки 23 «Виробництво», 90 «Собівартість реалізації», 92, 93 та 94 (адміністративні, збутові та інші витрати). Всі рахунки ведуться із застосуванням субрахунків та аналітичних ознак.

5.2. Аналітичний облік у ВКФ «Діамант-ВКФ» орієнтований на відстеження витрат і доходів за кожним окремим замовленням. Це дає змогу формувати рентабельність у розрізі видів продукції, контрагентів, періодів та етапів виконання. Такий підхід забезпечує високу точність розрахунку фінансового результату та відповідає сучасним принципам управлінського обліку.

5.3. У процесі дослідження було також встановлено, що за останні роки спостерігається зростання доходів (зокрема на 43,13%) і витрат (на 42,41%), що свідчить про динамічну активність підприємства навіть в умовах складної економічної ситуації. Однак подальше вдосконалення обліку передбачає впровадження централізованої інформаційної системи, яка забезпечить автоматичне формування калькуляцій, облік відхилень і порівняння планових та фактичних витрат.

5.4. З урахуванням індивідуального характеру продукції, запропоновано також використовувати метод стандартних витрат у поєднанні з методом калькулювання за замовленням, що дозволить оцінювати ефективність витрат при виробництві однотипних елементів. Такий підхід сприятиме не лише обліку, а й контролю та управлінню витратами, що підвищить загальну рентабельність діяльності.

6. При дослідженні розкриття інформації про доходи і витрати у фінансовій звітності були отримані такі результати.

6.1. Фінансова звітність ВКФ «Діамант-ВКФ» складається відповідно до вимог Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, зокрема

НП(С)БО 1 та НП(С)БО 25, що регулюють спрощену форму подання. Основними формами є Баланс (форма №1-м) та Звіт про фінансові результати (форма №2-м), у яких підприємство подає згруповану інформацію про операційні доходи та витрати, прибуток, дебіторську і кредиторську заборгованість, запаси, основні засоби тощо.

6.2. Однак через специфіку діяльності — виготовлення продукції під індивідуальні замовлення — є потреба у розширеному внутрішньому звітуванні. Зокрема, поточна звітність не розкриває рентабельність окремих типів продукції чи замовлень, не фіксує аналіз відхилень між плановою та фактичною собівартістю. Це створює обмеження для керівництва при прийнятті стратегічних рішень, плануванні витрат, ціноутворенні та оптимізації виробничих процесів.

6.3. Рекомендовано запровадити внутрішні форми управлінської звітності, які б містили дані про структуру витрат за етапами виробництва, використання матеріалів, витрати праці, а також формували б маржинальний прибуток за видами продукції. Також варто використовувати внутрішні реєстри обліку ступеня завершеності замовлень, що дозволить адекватно формувати дохід у разі тривалого виконання договорів.

6.4. Таким чином, фінансова звітність у ВКФ «Діамант-ВКФ» забезпечує базовий рівень прозорості, однак потребує вдосконалення шляхом упровадження управлінського обліку та автоматизованої аналітики. Це дозволить підвищити ефективність використання облікової інформації для внутрішнього планування, контролю та стратегічного управління.

Побудова ефективної системи обліку доходів і витрат основної діяльності у ВКФ «Діамант-ВКФ» в умовах змінного ринкового середовища потребує подальшого вдосконалення облікової політики з урахуванням інструментів управлінського обліку, цифровізації та аналітичної деталізації. Реалізація запропонованих заходів дозволить не лише підвищити достовірність фінансової звітності, але й сприятиме формуванню дієвої системи прийняття рішень та забезпеченню стабільного розвитку підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бруханський, Р. Ф. Бухгалтерський облік: навчальний посібник./– Тернопіль : ТНЕУ. – 2014. – 444 с.
2. Бунда О.М., Войналович Н.М. Особливості застосування методів обліку виробничих запасів. *Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. Серія: Економіка та менеджмент.* Вип. № 12, 2017. С. 103–112.
3. Васильєва В. Г., Семенюк Д. Ю. Облік доходів і витрат: напрями гармонізації міжнародних та національних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності. *Економічний простір №147, 2019.* DOI: <https://doi.org/10.30838/P.ES.2224.040719.128.553>
4. Губарик, О.М., Іванова, Д. В. Проблематика обліку та контролю доходів і витрат на малих підприємствах. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління,* (11). 2024. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-11-09-01>
5. Загородній А. Р., Бухгалтерський облік. Основи теорії та практики., навч. посіб., Львівська політехніка, 2022, 416 с.
6. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затв. Наказом Міністерства України від 30.11.1999 р. № 291 Дата оновлення: 13.12.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення 01.04.2025)
7. Крупка Я. Д., Питель С. В., Мельничук І. В. Облік, оподаткування і правове регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності : навчальний посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. Тернопіль : ЗУНУ, 2022. 276 с.
8. Лишиленко О.В., Бухгалтерський облік: Підручник. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Київ: Вид-во “Центр учбової літератури”, 2009. – 670 с.
9. Лінь В. С., Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика, навч. посіб., Центр учбової літератури, 2022, 608 с.

10. Мельник, Т., & Кошопал, Я. (2020). Проблеми визнання і відображення в обліку доходів підприємства. *Молодий вчений*, 12 (88), 150-154. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-12-88-31>

11. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства : затв. наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 року №635 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text> (дата звернення: 01.04.2025)

12. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. *Офіційний вісник України*. 2013. № 18. Ст. 611. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 01.04.2025).

13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290. *Офіційний вісник України*. 2000. № 5. Ст. 177. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99> (дата звернення: 01.04.2025).

14. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. *Офіційний вісник України*. 2000. № 5. Ст. 178. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (дата звернення: 01.04.2025).

15. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність» : наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 р. № 39. *Офіційний вісник України*. 06.03.2025. № 19. Дата оновлення: 06.03.2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text> (дата звернення: 01.04.2025).

16. Облік та фінанси : навчальний посібник (за Програмою предметного тесту з обліку та фінансів єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра)/ [за ред. Куцика П. О. ; П. О. Куцик, Р. М. Воронко, Т. О. Герасименко, О. І. Копилюк, В. І. Бачинський та ін.]. – Львів: вид-во ЛТЕУ, 2023. – 345 с. ISBN 978-617-602-350-0

17. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. Дата оновлення: 01.04.2025р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 01.04.2025)

18. Положення про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку: Наказ Міністерства фінансів України 24.05.1995 № 88 (зі змінами і доповненнями). Дата оновлення: 09.03.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text> (дата звернення: 01.04.2025)

19. Полятикіна, Л.І. Теоретико-методологічні основи функціонування обліку доходів і витрат основної діяльності, *Приазовський економічний вісник, Випуск 1 (24) 2021, ст. 217-220*, DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2021-1-37>

20. Полятикіна Л.І., Бур'ян Н.Ю. Формування та облік доходів і витрат підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. Ужгород : Видавничий дім "Гельветика", 2020. Ч. 2, вип. 33. С. 36–39. URL http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/33_2_2020ua/7.pdf

21. Правдюк Н. Л., Коваль Л. В., Коваль О. В. Облікова політика підприємств: навчальний посібник Київ: «Центр учбової літератури», 2020. 647 с.

22. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 40. Ст. 365. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 01.04.2025).

23. Пушкар, М.С. Бухгалтерський облік : навч. посіб / М. С. Пушкар, В. З. Семанюк, Н. В. Гудзь. Тернопіль : Економічна думка, 2010. 292 с.

24. Пчелинська Г.В., Кирилова М.В. Сучасна проблематика обліку фінансових результатів за видами діяльності підприємства. *Вісник східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля № 6 (262) 2020* ст. 97-102, DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2020-262-6-97-102>

25. Серпенінова Ю.С. Основи бухгалтерського обліку : навчальний посібник / [Бурденко І.М., Гольцова С.М., Макаренко І.О., Савченко Т.Г., Серпенінова Ю.С.] ; За заг. ред. Серпенінової Ю.С. – Суми : Видавництво «Винниченко М.Д.», 2016. 266 с.

26. Скорнякова, Ю., & Лукіна, Д. (2022). Окремі питання вдосконалення обліку витрат виробництва та формування собівартості продукції. *Економіка та суспільство*, (44). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-50>

27. Славінський В.І., Олійник Ю.В., Вітько Д.А. Класифікація та визнання доходів (витрат) та відображення їх у звітності. *Економіка. Фінанси. Право*. 2022. № 10 DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2022.10.9>

28. Шара, Є. Ю. Фінансовий облік II: навч. посіб. /Є.Ю. Шара, І.Є. Соколовська-Гонтаренко. К. : ЦУЛ, 2016. 308 с.

29. Шара, Є. Ю., Фінансовий облік I: навч. посіб. /Є.Ю. Шара, І.Є. Соколовська-Гонтаренко. К. : Центр навчальної літератури (ЦНЛ), 2019. 336 с.

30. Шендригоренко М., Карченкова О. Типові помилки в обліку фінансових результатів підприємства: виявлення і запобігання. *Економіка та суспільство* (14). 2018. С. 912-915. URI: <http://elibrary.donnuet.edu.ua/id/eprint/466>

ДОДАТКИ

Фінансова звітність малого підприємства

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	0.00	0.00
первісна вартість	1001	4.30	4.30
накопичена амортизація	1002	4.30	4.30
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0.00	
Основні засоби:	1010	579.60	460.50
первісна вартість	1011	2 667.90	2 764.90
знос	1012	2 088.30	2 304.40
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	579.60	460.50
II. Оборотні активи Запаси:	1100	668.10	642.80
у тому числі готова продукція	1103	26.90	2.10
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	97.80	40.90
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1.50	9.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	469.30	421.50
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	104.40	217.80
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Інші оборотні активи	1190	91.30	111.00
Усього за розділом II	1195	1 432.40	1 443.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	2 012.00	1 903.50
Пасив			

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	0.40	0.40
Додатковий капітал	1410	741.70	741.70
Резервний капітал	1415	190.70	190.70
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-58.60	-57.50
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Усього за розділом I	1495	874.20	875.30
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	0.00	
Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
III. Поточні зобов'язання Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	432.40	212.40
розрахунками з бюджетом	1620	63.40	93.90
у тому числі з податку на прибуток	1621	1.00	0.30
розрахунками зі страхування	1625	11.30	7.70
розрахунками з оплати праці	1630	41.30	29.90
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	589.40	684.30
Усього за розділом III	1695	1 137.80	1 028.20
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
Баланс	1900	2 012.00	1 903.50

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 176.10	4 009.90
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	4 774.20	2 353.40

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Інші операційні доходи	2120	47.30	0.00
Інші операційні витрати	2180	447.80	1 553.90
Інші доходи	2240		0.00
Інші витрати	2270		97.20
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	5 223.40	4 009.90
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	5 222.00	4 004.50
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	1.40	5.40
Податок на прибуток	2300	0.30	1.00
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	1.10	4.40

Фінансова звітність малого підприємства

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	0.00	0.00
первісна вартість	1001	4.30	
накопичена амортизація	1002	4.30	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0.00	
Основні засоби:	1010	460.50	382.80
первісна вартість	1011	2 764.90	2 981.40
знос	1012	2 304.40	2 598.60
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	460.50	382.80
II. Оборотні активи Запаси:	1100	642.80	241.60
у тому числі готова продукція	1103	2.10	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	40.90	42.60
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	9.00	0.10
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	421.50	474.20
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	217.80	318.80
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Інші оборотні активи	1190	111.00	76.20
Усього за розділом II	1195	1 443.00	1 153.50
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	1 903.50	1 536.30

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	0.40	0.40
Додатковий капітал	1410	741.70	741.70
Резервний капітал	1415	190.70	190.70
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-57.50	-34.50
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Усього за розділом I	1495	875.30	898.30
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	0.00	
Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
III. Поточні зобов'язання Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	212.40	124.80
розрахунками з бюджетом	1620	93.90	102.30
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.30	5.00
розрахунками зі страхування	1625	7.70	13.60
розрахунками з оплати праці	1630	29.90	59.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	684.30	338.30
Усього за розділом III	1695	1 028.20	638.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
Баланс	1900	1 903.50	1 536.30

Звіт про фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	8 053.70	5 176.10

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	7 406.90	4 774.20
Інші операційні доходи	2120	4.30	47.30
Інші операційні витрати	2180	623.10	447.80
Інші доходи	2240		0.00
Інші витрати	2270		0.00
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	8 058.00	5 223.40
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	8 030.00	5 222.00
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	28.00	1.40
Податок на прибуток	2300	5.00	0.30
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	23.00	1.10

Фінансова звітність малого підприємства

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	0.00	0.00
первісна вартість	1001	0.00	
накопичена амортизація	1002	0.00	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0.00	35.00
Основні засоби:	1010	382.80	279.40
первісна вартість	1011	2 981.40	3 242.60
знос	1012	2 598.60	2 963.20
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	382.80	314.40
II. Оборотні активи Запаси:	1100	241.60	936.00
у тому числі готова продукція	1103	0.00	10.90
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	42.60	90.70
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0.10	0.10
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	474.20	653.70
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Г роші та їх еквіваленти	1165	318.80	81.60
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Інші оборотні активи	1190	76.20	174.20
Усього за розділом II	1195	1 153.50	1 936.30
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	1 536.30	2 250.70

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	0.40	0.40
Додатковий капітал	1410	741.70	741.70
Резервний капітал	1415	190.70	190.70
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-34.50	-6.90
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Усього за розділом I	1495	898.30	925.90
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	0.00	
Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
III. Поточні зобов'язання Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	124.80	240.70
розрахунками з бюджетом	1620	102.30	121.80
у тому числі з податку на прибуток	1621	5.00	6.10
розрахунками зі страхування	1625	13.60	16.80
розрахунками з оплати праці	1630	59.00	68.90
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	338.30	876.60
Усього за розділом III	1695	638.00	1 324.80
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
Баланс	1900	1 536.30	2 250.70

Звіт про фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	9 101.30	8 053.70

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	8 436.60	7 406.90
Інші операційні доходи	2120		4.30
Інші операційні витрати	2180	631.00	623.10
Інші доходи	2240		0.00
Інші витрати	2270		0.00
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	9 101.30	8 058.00
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	9 067.60	8 030.00
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	33.70	28.00
Податок на прибуток	2300	6.10	5.00
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	27.60	23.00

Наказ про облікову політику підприємства

ВКФ «Діамант-ВКФ» у вигляді ТОВ

НАКАЗ № 1

про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику підприємства
м. Київ

від "06" січня 2025 року

На підставі Закону України від 16.07.99 р. N 996-XIV "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні", Положень (стандартів) бухгалтерського обліку наказую:

1. Організація бухгалтерського обліку

1.1. Доручити забезпечення бухгалтерського обліку на підприємстві бухгалтерській службі. Керівництво бухгалтерською службою залишаю за собою.

1.2. Застосовувати на підприємстві журнально-ордерну систему обліку.

1.3. Застосовувати форми журналів-ордерів та інших облікових реєстрів.

1.4. Бухгалтерам проставляти на первинних документах, що відображаються в обліку, відмітку про їх обробку у вигляді кореспонденції рахунків, дати, підпису.

1.5. Складати щомісяця журнали-ордери та інші облікові реєстри. Роздруківки з комп'ютерної програми підписувати оператору-виконавцеві і бухгалтерові, який відповідає за складання облікового документа.

1.6. Дані журналів-ордерів, інших облікових реєстрів і додаткових довідок відображати в оборотному балансі підприємства, що є підставою для складання Балансу підприємства. Після обробки журнали-ордери, облікові реєстри і довідки повинні бути підписані бухгалтером із вказівкою дати підпису.

1.7. Фахівцям відділу маркетингу, - неухильно виконувати вимоги працівників бухгалтерії щодо дотримання порядку оформлення первинних документів і терміну подання їх до обліку. За порушення вимог бухгалтерів, несвоєчасне складання первинних документів і недостовірність відображення в них даних притягати фахівців до дисциплінарної відповідальності.

У випадках якщо документ, підписаний таким фахівцем, складений з порушенням законодавчих і нормативних вимог, або взагалі не складений, або відсутність такого документа потягла за собою застосування фінансових санкцій до підприємства, то питання про відповідальність фахівця розглядати на засіданні правління товариства за участю представників трудового колективу.

1.8. Для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку і фінансової звітності провести інвентаризацію активів і зобов'язань відповідно до Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань №879 (зі змінами і доповненнями).

1.9. Для здійснення інвентаризації і прийняття рішення за її результатами створити постійно діючу інвентаризаційну комісію у складі:

Голова комісії: _____ Медяк В.В. _____

Члени комісії: _____ Лісової В.В. _____

_____ Корольчук І.О. _____

2. Про облікову політику підприємства

2.1. Дозволяю змінити облікову політику, якщо:

- зміняться вимоги Міністерства фінансів України;
- зміняться статутні вимоги підприємства;
- нові (запропоновані й обґрунтовані фахівцями підприємства) положення облікової політики забезпечують більш достовірне відображення господарських операцій.

2.2. При складанні фінансової звітності встановити кордон істотності в розмірі 50 грн.,

2.3. Основним засобом визнавати актив, якщо очікуваний термін його корисного використання (експлуатації), установлений засіданням виробничої комісії, більше року (або операційного циклу, якщо він більше року), а вартісна оцінка якого дорівнює сумі, що перевищує 20 000 грн.

2.4. До малоцінних необоротних матеріальних активів відносити активи, відмінні від основних засобів (на підставі класифікації, поданої в пункті 5 НП(С)БО 7 "Основні засоби" і пункті 4 цього наказу), вартісна оцінка яких дорівнює сумі, що не перевищує 20 000 грн.

2.5. Застосовувати при нарахуванні амортизації основних засобів методи амортизації, строк корисного використання та ліквідаційну вартість, установлені і затверджені наказом по підприємству, за результатами місяця в якому такий необоротний актив введений в експлуатацію.

2.6. Установити такі методи нарахування амортизації для:

- інших необоротних матеріальних активів - прямолінійний метод;
- малоцінних необоротних активів і бібліотечних фондів - у розмірі 100%-вої їх вартості в першому місяці використання об'єкта;

2.7. Термін корисного використання нематеріальних активів встановлюється наказом по підприємству за результатами місяця, в якому такий нематеріальний актив введений в експлуатацію.

2.8. Застосовувати прямолінійний метод амортизації нематеріальних активів.

2.9. Установити такі методи оцінки вибуття запасів:

- при відпусканні запасів у виробництво - метод ФІФО

2.10. З метою недопущення розкрадань (недостач) малоцінних і швидкозношуваних предметів, переданих в експлуатацію і вилучених зі складу активів, бухгалтерії посилити контроль за видачею таких МШП за місцями експлуатації шляхом забезпечення проставлення в облікових картках підписів працівників в отриманні МШП, відміток про переміщення МШП між структурними підрозділами, а також складання актів на їх списання у разі непридатності до експлуатації.

2.11. Суму резерву сумнівних боргів установлювати на підставі класифікації дебіторської заборгованості за продукцію, товари, послуги за термінами її непогашення.

3. Гармонізація бухгалтерського та податкового обліку, у зв'язку з набуттям чинності з 1 січня 2015 року змін до Податкового кодексу України, внесеними законами № 71-VIII від 28.12.2014 та № 72-VIII від 28.12.2014}

3.1. Для цілей бухгалтерського обліку, використовувати національні стандарти бухгалтерського обліку, що введені в дію згідно з чинним законодавством.

3.2 Первісну вартість основних засобів збільшувати на суму витрат, що збільшують очікувані економічні вигоди від використання такого активу.

3.3 Витрати, що підтримують об'єкт основного засобу у робочому стані відносити до витрат періоду , у якому такі витрати понесені.

3.4. Нарахування амортизації здійснювати з урахуванням мінімально допустимих строків корисного використання основних засобів, встановлених податковим законодавством.

3.5. У випадку придбання одного об'єкту основних засобів, що складається з частин, які мають різний строк корисного використання (експлуатації), то кожен з цих частин визнавати в бухгалтерському обліку як окремий об'єкт основних засобів.

Директор _____ Павлова Н.О.